

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESECNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Kralj odkril spomenik svojemu očetu

Ljubljana, prestolno mesto Slovenije, se je oddolžila našemu kraljevskemu domu z odkritjem veličastnega spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Spomenik je odkril na svoj 17. rojstni dan Nj. Vel. kralj Peter II. ob navzočnosti Njunih Visočanstev kneza namestnika Pavla in kneginje Olge ter njunih sinov princev Aleksandra in Nikolaja, ob prisotnosti voditelja Slovencev dr. Antona Korošca kot zastopnika vlade, predstavnikov vojaških, cerkvenih in civilnih oblasti, organizacij in nad 50.000 Slovencev.

Slovesnost odkritja je bila močna manifestacija Slovenije za kralja ter državo in bo ostala v trajnem spominu, ker je bil središče in ognjišče prireditve mladi kralj Peter II., ki je odkril lastno-ročno spomenik svojemu vzvišenemu očetu, kralju Aleksandru I. Zedinitelju.

»Slov. gospodar«, najbolj preizkušen voditelj štajerskih in prekmurskih Slovencev, si šteje v sveto ter prijetno dolžnost, da beleži sedemnajsti rojstni dan kralja Petra II. in odkritje spomenika njegovemu očetu kralju Aleksandru I. kot tesno povezana, neizbrisna in za vse Slovence najpomembnejša dogodka.

Eno leto pred polnoletnostjo kralja Petra II.

Iz življenja mladega kralja

Nj. Vel. kralj Peter II. je pretekli petek, 6. septembra, dovršil 17. leto svojega življenja. Rodil se je 6. septembra 1923 v Beogradu kot prvi sin iz zakona rajnega kralja Aleksandra in kraljice Marije, hčerke rajnega romunskega kralja Ferdinanda in rajne kraljice Marije.

Mladi prestolonaslednik je začel v 7. letu s šolskim poukom. Po dovršeni ljudski šoli je v septembru 1934 odpotoval v Anglijo, da nadaljuje srednješolsko izobraževanje.

Nekoliko tednov pozneje je umrl kralj Aleksander tragične smrti v francoskem mestu Marseju.

Prestolonaslednik se je takoj vrnil v Jugoslavijo ter zavzel prestol Jugoslavije kot kralj Peter II. Za časa njegove mladosti izvršuje kraljevska oblast namestništvo, ki mu je na čelu knez Pavle.

Posebna briga namestništva je bila, da mladi kralj nadaljuje svoje študije ter se tako temeljito pripravi za prevzem kraljevske oblasti na dan polnoletnosti, to je 6. septembra 1941. Srednješolsko izobraževanje je bilo poverjeno v to svrhu sposobnim profesorjem. Kralj je z odličnim uspehom dovršil osem gi-

mnazijskih razredov in položil višji tečajni izpit.

Nato se je njegovo izobraževanje razširilo in dobilo večji obseg. Izmed vseučilišnih učnih predmetov se kralj posebno peča s pravno in gospodarsko stroko. Osobita pažnja se posveča njegovemu vojaškemu izobraževanju. Od oktobra 1939 nosi kralj uniformo gojenec vojaške akademije; nekaj časa je bil redov, potem kaplar, podnarednik, narednik; na svoj rojstni dan je postal podporočnik. Kot dijak in vojak je mladi kralj lep in spodbuden zgled vsem svojim tovarišem v kraljevini. Veliko je tudi njegovo zanimanje za moderni tehnični napredek in šport.

Pretekli petek so se državljani Jugoslavije združili v želji in prošnji, naj Bog ohrani našega mladega kralja ter blagoslovi njegovo pripravo za veliko nalogo, ki jo bo imel v bližnji bodočnosti izvrševati za dobrobit ljudstva in procvit naše velike, močne Jugoslavije.

Kralj Peter II. odkrije spomenik svojemu očetu

Služba božja — uvod v glavne slovesnosti

Kot uvod k slovesnosti odkritja spomenika kralju Aleksandru I. je bila veličastna proslava rojstnega dne kralja Petra II., ki je bila opravljena s službama božjima v stolni in pravoslavni cerkvi. Zastopniki vojaških

in civilnih oblasti so napolnili dne 6. septembra predpoldne ljubljansko stolno cerkev. Poleg bana dr. Natlačenca in ljubljanskega divizionarja Stefanoviča so bili navzoči odlični zastopniki raznih oblasti, uradov, ustanov in društev. Slovesnosti so se udeležili dalje vsi načelniki banske uprave, divizijski general Rupnik, brigadni general Kukavičič ter mnogo drugih višjih in nižjih častnikov. Vseučilišče je zastopal rektor dr. Matija Slavič z dekani in mnogimi vseučilišnimi profesorji. V velikem številu so prišli v stolnico rezervni častniki, zastopniki Legije koroških borcev, Združenja vojnih dobrovoljcev, Zveze fantovskih odsekov, Prosvetne zveze in raznih ostalih društev.

Cerkvene slovesnosti je opravil ob asistenci kanonikov ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

Cerkvenega opravila v pravoslavni cerkvi se je udeležil kralj, knez namestnik Pavle, člani kraljevskega doma, ban dravske banovine g. dr. Natlačen, ki je zastopal predsednika vlade Dragišo Cvetkoviča, zastopnik vlade prosvetni minister in predsednik senata g. dr. Anton Korošec, generali in zastopniki oblasti.

Krog spomenika na Kongresnem trgu

Kongresni trg v Ljubljani, na katerem stoji spomenik kralja Aleksandra, je bil davno pred določeno uro odkritja napolnjen z odseki Slovenskih fantov in Dekliških krožkov, gasilcev, Sokolov, rezervnih častnikov, koroških borcev, vojaštva, Slovenske dijaške zveze, vseh mogočih organizacij in učencev vseh ljubljanskih šol.

Na vsaki strani okoli spomenika je bilo razvrščenih po 17 praporov raznih društev, na obeh straneh so stali zastopniki oblastev in društev. Spomenik sam je bil prekrit z velikimi državnimi zastavami.

Svečanost odkritja

Točno ob 11 so se pričele svečanosti odkritja. Pevski zbor združenih ljubljanskih pevcev je zapel državno himno. Med petjem je priletelo pet bombnikov v pozdrav kralju.

Sledil je govor predsednika pripravljalnega odbora za odkritje spomenika dr. Pipenbacherja, ki je proslavljal delo in življenje viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Svoj govor je končal z besedami: Vdanost, zvestoba, hvaležnost in brezprimerna ljubezen do svojega tako tragično preminulega kralja so zahtevale tako vidnega dokaza omenjenih lastnosti. In danes odkrivamo v beli Ljubljani kraljev spomenik, katerega je želel in postavil ves narod. Padi zavesa, da vidimo spomenik našega viteškega kralja Aleksandra I.

Zedinitelja! Prosim Vaše kraljevsko Veličanstvo, da odkrije spomenik.

Tedaj je pristopil mladi kralj in potegnil za vrstico, ki je vezala pokrivalo spomenika. V trenutku se je pokazal lik blagopokojnega kralja Aleksandra v vsej svoji lepoti. S Kongresnega trga so zadonele vojaške salve, a z Gradu so zagrmeli topovski strel.

Takoj po odkritju je položil kralj Peter II. pred spomenik svojega očeta krasen venec, dr. Pipenbacher pa je nadaljeval: Pri tej svečani priliki se združujejo naše misli okrog Nj. Vel. kralja Petra II., ki je nada in ljub-

ljenec vsega naroda, ki se pod skrbnim okriljem svoje vzvišene kraljice-matere pripravljala na velepomemben trenutek, ko bo prevzel dediščino svojih slavnih prednikov v svoje roke in ki naj okičen z izrednimi vrlinami svojega junaškega očeta ohrani in veča slavo in veličino Jugoslavije in kraljevskega doma Karadžordževićev. S to željo v srcu kličemo: Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II.! Naj živi slavni in junaški dom Karadžordževićev! Naj večno živi v moči in slavi zedinjena in nedeljena lepa naša kraljevina Jugoslavija!

Sledila je državna himna, petje in godba,

nakar je položil predsednik pripravljalnega odbora za postavitve spomenika v imenu odbora venec pred spomenik in prosil ljubljanskega župana, da prevzame spomenik v last in varstvo mestne občine ljubljanske.

Župan ljubljanski dr. Jure Adlešič prevzame s kratkim nagovorom spomenik v varstvo mestne občine ljubljanske in položi venec.

Za tem je sledila še državna himna, nakar se je začelo polaganje vencev.

Ves dan so ogledovale ljudske množice spomenik in vence, ki so bili razobešeni okrog spomenika.

Zrak — vojno pozorišče

Stari načini vojskovanja

Nekaj tisočletij so se odigrali boji med posameznimi narodi na zemlji. Seveda so frčale izstreljene puščice in vržena kopja tudi v zrak, človek pa, ki se je posluževal tega preprostega orožja, je ostal ravno tako kakor pred nedavnim puškin strelec ter topničar na tleh. Šele letalo in podmornica sta prestavila bojna dejanja v zrak in v morske globine.

Še v tej evropski vojni — na Poljskem, Finskem, Norveškem, Nizozemskem, v Belgiji ter Franciji — so bili boji v zraku in pod morskno gladino spremljevalci starega načina vojskovanja na zemlji.

Načrtna uničevanja iz zraka

Zaključek in odločitev v tej vojni med Anglijo in Nemčijo sta se preselila s tal v zračne višine. Vpad na Angleško, katerega smo si vsi predstavljali kot spojitev pehotnih, po-

morskih in zračnih bojev, je pri močni angleški zračni sili pretežaven in preveč tvegan in se ga Nemci doslej še niso poslužili. Na mesto izkrcanja so stopili najbolj srditi načrtni letalski boji, kateri Anglije še niso zamogli oslabiti in izčrpati, da bi se predala po zgledu svoječasne zaveznice Francije. To se pravi, odločitev v vojaškem oziru še ni padla. Anglija je na nemške letalske napade odgovorila z istim orožjem. Medsebojno uničevanje vojnega, industrijskega blaga ter zgradb, letalcev in civilnih oseb se je tudi v minulem tednu nadaljevalo z večjo ter manjšo srditostjo.

Popolna negotovost

Pri zračnem načinu vojskovanja moramo omeniti ter poudariti še eno značilnost. Poprej — še v svetovni vojni 1914—1918 — je bila vojaška presodba trenutnega položaja na frontah, četudi vojna poročila niso odgo-

varjala resnici, kolikor toliko mogoča. Z vojne pozorišča je bil omogočen pregled, za koliko se je ta ali ona vojskujoča se stranka umaknila.

Pri današnjih bojih, kakor se bijejo dnevno po večkrat v zraku nad Anglijo in Nemčijo, pa je pregled glede zmage in poraza naravnost izključen. Iz najnovejših vojnih poročil, ki so si povsem nasprotna, si ne more nepristranski zasledovalec vojnih dogodkov ustvariti nobene določene ter istinite slike. Pri tokratnih zračnih spopadih ne pride v poštev, koliko letal je bilo sestreljenih in uničenih, ampak koliko jih Nemčija ali Anglija sploh še posedata ali izgubljene naglo lahko nadomesti.

Kolikšna pa je letalska zaloga pri Nemcih in Angležih, tega pa ne bo zaupala nobena od vojskujočih se velesil niti lastnemu narodu, kaj šele nevtralnemu svetu!

Prevarani varalci

Komunistična barka, ki pluje po razburkanem časovnem valovju, čuti nov, ugoden veter v svojih jadrih. »Le jadra spet napnimo!« tako vzklikajo komunisti in njihovi več ali manj prikriti prijatelji po raznih državah. Svojim sladkim pričakovanjem dajejo izraz v ojačeni propagandi, ki jo vršijo z govorenjem, napisano in natiskano besedo. Njihovi propagandni letaki niso nikdar povsem izginiti, zadnji čas pa rastejo letaki in knjižice kakor gobe iz tal po dežju in ob ugodni toploti. Po svoji vsebini so to strupene gobe, zastrupljene z lažjo, goljufijo in hujskarijo. Če je navadnemu človeku dostikrat težko ločiti strupene gobe od pravih, je to na duhovnem področju še težje, ker tukaj še bolj manjka potrebne pazljivosti in previdnosti. Hkrati pa se nudi ljudem za nabiranje takih gob mnogo prilike, saj se taki letaki širijo po raznih krajih in ob raznih časih, celo po hmeljiščih Savinjske doline jih je bilo vse polno.

Komunistični agitatorji, plačani z denarjem iz tujine, so veščaki v izrabljanju prilik za svoje hujskarije. Težki so časi, ki v njih sedaj živimo. Vojna nalaga narodom težka bremena, ki se večajo od meseca do meseca. Zlo raste iz dneva v dan in z njim nezadovoljnost ljudi. To je voda na komunistični mlin. In ta mlin pridno melje. Izpod njegovih kamnov pa ne teče resnica, marveč laž in prevara. Komunisti premlevajo venomer samo eno in isto, in to je: v sovjetiji je raj, komunizem je odrešenje za vse! Mar je rusko ljudstvo odrešeno in srečno? Izpovedi ruskih ujetnikov na Finskem dokazujejo, kako so z razmerami v sovjetiji zadovoljni kmetje, delavci in obrtniki. Ko bi bil v sovjetski Rusiji vpeljan resnični komunizem, bi položaj ljudstva morda ne bil tako suženjski. V Rusiji pa ni komunizma, marveč najhujši kapitalizem, zoper katerega nima človek ne pomoči ne sredstva ne brambe, in to je državni kapitalizem. Temu strahovitemu molohu mora služiti delavec, kmet, obrtnik in sploh vsak človek, ki kot

oseba ne velja in ne pomeni nič, še manj kot žival.

Take razmere predstavljajo komunistični agitatorji kot zgledne in vabeče ter menijo, da bodo v naši domovini vlovili kaline, ki bi jim šli na limanice. Zakaj pa se sami ne naselijo tamkaj, kjer je ostvarjen namišljeni komunistični raj? Saj so nekateri šli tja, pa niso iz tega »raja« bili pregnani, marveč so sami pobegnili, toliko dobrin so tamkaj našli! Ti so pobegnili, sovjetski delavec in kmet pa ne moreta pobegniti iz »raja«, ki je baje poln dobrin. Komunistični plačanci pa lažejo naprej in trapijo nepoučene ljudi s hvalisanjem razmer v sovjetiji. V letakih, razmetanih po hmeljiščih Savinjske doline, se je še posebno pohvalila sovjetska kmetijska ureditev, »v kateri živi kmetstvo delovno ljudstvo v zadovoljstvu in blagostanju«. Kmet v sovjetski Rusiji zadovoljen?! Tam kmeta sploh ni več, ker ni več zasebne kmečke lastnine, marveč so kolhozi = kolektivna, skupna zemljiška posestva, kmet je samo delavec poljedelske industrije. Govoriti o njegovem zadovoljstvu in blagostanju je bedasto. Vemo sicer, da se pri naših komunističnih agitatorjih ne sme apelirati na razum, ki pri njih — saj se držijo Darwinovega nauka o razvoju človeka iz opice — še ni prišel do pravega razvoja. Toda naši ljubi komunisti ne smejo predpostavljati, da so tudi vsi drugi ljudje bebe, ki nič ne vedo, nič ne vidijo, nič ne slišijo.

Na isti višini resničnosti, kot njihovo hvalisanje rusko-sovjetskih ureditev in razmer med ljudstvom, so tudi deklamacije naših komunistov o demokraciji, ki so njih vsa njihova usta polna. O demokraciji ureditvi sovjetske Rusije spričuje politično, gospodarsko in socialno zasluženi narod, nad katerim vlada diktatura. O zunanje-politični demokratičnosti pa spričuje usoda Finske, Letonske, Estonske in Litve. So to sicer mali narodi, toda demokratično načelo zahteva, da vsak narod, naj bo tudi majni narod, sam odloča o sebi, o svoji

samostojnosti in lastni državnosti. Če pride nad njega močnejši pod rdečo zastavo s kladivom in srpom ter napravi konec njegovi državni samostojnosti, ni to po nauku naših komunistov v nasprotju z načelom demokracije in to ni imperializem (osvajalnost). In tisto udrihanje komunističnih letakov po imperiaлизmu Anglije, prejšnje Francije, Zedinjenih držav Severne Amerike in celo po imperiaлизmu Italije in Nemčije!

Kdo pa je omogočil sedanjo politiko Nemčije in Italije? Naj spregovori o tem sovjetsko-ruski uradni list »Izvestija«, ki je ob prvi obletnici rusko-nemške pogodbe, podpisane v Moskvi 23. avgusta 1939, objavil pod naslovom »Dan velikega zgodovinskega pomena« članek, ki v njem naprej ponavlja besede ruskega zunanjega ministra Molotova: »Zgodovina je pokazala, da sovražnosti in vojne med našo državo in Nemčijo niso bile koristne, temveč škodljive za obe državi. Koristi narodov sovjetske Rusije in Nemčije ne leže v sovrážnem razpoloženju enega naroda do drugega.« Potem pa list poudarja: »Ob drugem obisku nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v Moskvi 28. septembra lani je bil podpisan nov sporazum med sovjetsko Rusijo in Nemčijo, in sicer sporazum za prijateljstvo in sporazum za ureditev meja, ki je v znatni meri izpopolnil pogodbo od dne 23. avgusta. Dne 11. februarja letos je prišlo do gospodarskega sporazuma med sovjetsko Rusijo in Nemčijo. Zaradi tega sporazuma dobiva Nemčija surovine, ki so ji posebno potrebne v vsej tej dobi blokade, ki jo je Anglija začela najprej proti sami Nemčiji, sedaj pa še proti vsej Evropi.« »Izvestija« torej poudarja jo zgodovinsko važnost sovjetsko-rusko-nemške pogodbe z zagotovilom »neporušljivega prijateljstva med sovjetsko Rusijo in Nemčijo«. To so uradne sovjetsko-ruske besede. Besede naših komunističnih agitatorjev, ki uradnim sovjetskim ugotovitvam naravnost nasprotujejo, pa so nesramna laž in hudobna hujskarija.

Po Jugoslaviji

Pravilnik k uredbi o hmelju je izdal kmetijski minister v sporazumu s trgovskim ministrom. Pravilnik je izdan k uredbi o hmelju od 27. marca 1940 in ureja ustanovitev in delo banovinskih hmeljskih komisij. S pravilnikom je spremenjena dosedanja označba savinjskega hmelja »Južnoštajerski — Savinjska dolina«. Odslej se bo namreč v Sloveniji ves hmelj, pridelan v štajerskem pridelovalnem okolišu, imenoval: »Slovenski hmelj štajerski«, hmelj, pridelan v ostalih predelih Slovenije (bivše Kranjske), se bo pa označeval samo s: »Slovenski hmelj«. Hmelj, pridelan v podonavskem rajonu, se bo označeval z »Ba-

ški hmelj«, za Hrvaško bo pa označbo hmelja predpisal ban banovine Hrvatske, hmelj, pridelan v ostalih delih države, se bo pa označeval na kratko s: »hmelj«. Ostala določila pravilnika se nanašajo na poslovanje banovinskih hmeljskih komisij, katere sklicuje banska uprava. Hmeljska komisija določa površino hmeljskih nasadov in število stebel. Vsak hmeljar mora imeti na dovozni strani nasada napisno desko z vidnim napisom imena lastnika, površino in število stebel. S tem pravilnikom je stopila v veljavo tudi uredba o hmelju z dne 27. marca 1940.

Novice iz domačih krajev

50 letnica narodnega trgovca. Dne 10. septembra je podal očaku Abrahamu roko gosp. Miloš Oset, mariborski veletrgovec. Jubilant je rodem iz Št. Jurija pri Celju, kjer živi še njegova 85 letna dobra mati. Pred vojno je začel trgovino na Muti v Dravski dolini, odkoder se je preselil v Maribor. V našem obmejnem mestu je razširil svoje podjetje v cve-točo in obče znano veletrgovino. G. Miloš je bil vedno neustrašen narodnjak. V Mariboru je že nekaj let predsednik mestnega Trgovskega združenja in na delu v raznih narodno budnih organizacijah ter spoštovan in priljubljen v mestu in daleč naokrog po Slov. štajerskem. Vrlemu narodnjaku, kateremu je Bog obilno blagoslovil njegovo delo radi izredne ljubezni in skrbi za svojo mamico, naše iskrene čestitke z željo, da bi še doživel zdrav in vesel več življenjskih jubilejev!

Vlak povozil 82 letnega starčka. V bližini Dravograda je vlak smrtno povozil 82 letnega Janeza Jakoba. Stroj ga je vlekel s seboj kakih 20 metrov in ga je odvrget z razbito lobanjo.

Pri obiranju jabolk se ubil. V Zg. Porčiču v lenarškem okraju je obiral jabolka 22 letni posestniški sin Peter Černič. Pri delu je padel z drevesa in obležal nezavesten s prebito lobanjo. Prepeljali so ga koj po nesreči v mariborsko bolnico, kjer mu niso mogli več pomagati.

Nova metla na kolesu povzročila smrtno nesrečo. Osemnajstletna Veronika Hus iz Vitanjskega vrha se je vračala domov na kolesu iz trgovine Los pri Št. Lenartu pri Veliki Nedelji. Peljala je novo metlo, katero je držala

požez na kolesu. Naproti ji je pripeljal tovarni avto, ki je imel natovorjene hlode za železniško postajo Moškanjci. Avto je zadel ob metlo. Ta sunek je pognal Veroniko in kolo pod avtomobil. Husova se je še sicer dvignila enkrat po nesreči, nakar se je pa zgrudila mrtva. Podlegla je prehudim poškodbam na glavi in na hrbtu. Smrtno ponesrečena je bila edinka iz ugledne ter premožne rodbine, ki je po tako nenadni smrti edinega otroka hudo udarjena.

Zid pokopal pod seboj delavca. Na Mestnem vrhu pri Ptuj se je zrušil zid in pokopal pod seboj delavca Jožefa Kaisersbergerja. Poškodovanega so spravili v zelo resnem stanju v ptujsko bolnišnico.

Posestnik pod kolesi mlatilnice. Pretekli teden so v Ritkarovcih selili mlatilni stroj. Iz neznanega razloga so se pri tem splašili konji. Ker jih je v diru hotel posestnik Jerebič Vinko zaustaviti, je po nesrečnem naključju prišel pod kolesa mlatilnice in pri tem dobil hude poškodbe. Prepeljali so ga v bolnišnico v Mursko Soboto.

Rudar podlegel poškodbam. V velenjskem rudniku je podsulo 38 letnega kopača Jerneja Stropnika iz Prelog pri Velenju. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnico v Slovenj Gradec, kjer je podlegel prehudim poškodbam.

Pri padcu si zlomil nogo. V Skornem v Šmartnem ob Paki si je zlomil pri padcu nogo nad kolenom 36 letni posestnikov sin Josip Letonja, ki se zdravi v celjski bolnišnici.

Kolesarja zadela smrtna nesreča. Na kolesih sta se peljala zvečer po cesti iz Št. Pavla proti Št. Rupertu v Savinjski dolini 31 letni posestnikov sin Franc Gajšek in gdč. Jožefa

Kadar kupujete

ASPIRIN

tablete, ne pozabite pogledati, da li vsak zavitek in vsaka posamezna tableta nosi „Bayer“-jev križ, ki ga mora imeti. Ni namreč Aspirina brez „Bayer“-jevega križa.

Oglas rep. št. 8. br. 7257 od 22. 9. 1939

Brunšekova iz Št. Pavla pri Preboldu. Naproti je privozil neki osebni avtomobil iz Ljubljane. Gajšek je zadel v temi v avtomobil, kojega blatnik ga je odbil in je dobil pri padcu hude notranje poškodbe. Avtomobilist je naložil Gajška in ga je hotel prepeljati v celjsko bolnico, a je umrl že med prevozom. Avtomobil je zadel tudi v Brunšekovo, ki je pa dobila le malenkostne poškodbe.

Družinski oče smrtno ponesrečil v rudniku. V premogovniku v Pečovniku pri Celju je zadela smrtna nesreča 29 letnega rudarja Rudolfa Stajnka iz Kamenščaka pri Ljutomeru, stanujočega v Zagradu pri Celju. Imenovani je bil zaposlen s polaganjem opaž po tleh v odkopu. Nenadoma se je zrušil strop. Stajnkovi tovariši si je še z odskokom rešil življenje, na Stajnka pa se je zrušila 3 m debela in 13 m dolga plast. Delavci so izkopali podsutega po dolgotrajnem trudu mrtvega izpod ruševin. Pokojni je zapustil ženo in dveletnega otroka.

Pri padcu s kolesa si zlomil nogo. Na Polulah pri Celju si je zlomil pri padcu s kolesa desno nogo v stegnu Leopold Funkel, 35 letni trgovski sluga iz Lave.

Huda nesreča na železniškem prelazu. V Šmartnem ob Paki se je zgodila zadnja nedelja ob desetih dopoldne huda nesreča na železniškem prelazu, koje žrtev je postal 33 let-

Junak divjine

Ameriški roman

*

9

»Vaše ponudbe, žal, ne morem sprejeti. Umazanih kupčij ne sklepam. To je vse, kar vam morem povedati.«

»Hm!« je zamomljal Roger. Ne da bi še kaj rekel, je vstal in šel ven. Kmalu se je vrnil, sedel in vprašal:

»Je to vaša zadnja beseda?«

»Jaz imam vedno samo eno besedo in ta je prva in zadnja... Zdaj pa bi rad pogledal za konjem, če dovolite...«

Gostitelj ga je zadržal.

»Ne skrbite zanj! Je že dobil oves in je prav tako privezan ko prej.«

Erik se je zahvalil in pripomnil:

»Vem, da ga niso odvezali. Tu ga nihče ne bo ukradel.«

Nato se je obrnil k možem in s poudarkom nadaljeval:

»To bi bil prvi primer, da bi gostu ukradli konja. Možje so prikimali.

Erik je vedel, da je vsaj v tem oziru lahko miren.

»Izvrstnega konja imate, gospod Folkman!« je dejal Roger.

»Res je izvrsten. In to je vzrok, da so mi ga že ponovno hoteli ukrasti,« je odvrnil Erik in je hladno pogledal može, ki so že težko dušili jezo.

»Res?« se je na videz začudil Roger. »Gromska strela! Torej se konjski tatovi potikajo po okolici?« Bežno je pogledal svoje tovariše in jim pomežiknil.

»Konjski tatovi!« je pritrdil Erik, ki je še vedno gulil kost.

Za čas je zavladala tišina. Erik je požrl kos mesa, ki ga je ravno imel v ustih. Kost je odložil, se vzravnaval in pogledal po družbi.

»Roger, dobrega kuharja imate! Vse priznanje mu!« Utihi in je in čakal, da se bo kdo oglašil. Ker so vsi molčali, je nadaljeval:

»Seveda se potikajo tu konjski tatovi, a so nerodni in se ne razumejo na posel. Sicer pa mojega Bliska ni mogoče kar tako ukrasti, ker temeljito obrca vsakega tujca, ki se mu približa.«

»Oho!« se je oglašil Asplet. Pri tem je spet pomežiknil možem. »Potem je pač izšolan konj. Sicer pa ima tudi druge vrline. Vi ste po skalah jezdili, a se niti ne pozna na njem utrujenost.«

»Res!« je kratko pritrdil Erik.

»Jaz stavim, kolikor hočete, da ukrotim vašega konja, ne da bi me brcnil,« se je oglašil Nard.

Španija izredno hitra plačnica vojnih dolgov. Ni treba posebej poudarjati, da je zadnja španska državljanska vojna španijo precej stala. Tam sta se borila dva tabora, komunistični in fašistični, ki sta oba uživala od svojih zaščitnikov iz tujine precejšnjo podporo. Zato je boj tudi trajal več kot tri leta. Španija se je v teh letih vojne precej zadožila tudi v Nemčiji. In to pomoč bo morala španija tudi plačati, kajti znano je, da se danes zastoj nič ne dobi. Španija pa je bila kljub temu, da se je po vojni znašla v precej težavnem položaju, pri izpolnitvi teh svojih obveznosti kar nenavadno vestna. Nemci sami poročajo, da je Nemčija plačala že večino svojih vojnih dolgov. Pravijo,

ni posestnik Ivan Pokleka z Velikega vrha pri št. Andražu. Omenjeni je peljal s konjsko vprego pivo, kozarce in steklenice na Goro Oljko, kjer se je vršil delavski tabor. Ko je bil z vozom na križišču, je pripeljal savinjski vlak. Lokomotiva je zadela ob zadnji del voza in ga popolnoma raznesla. Konjem se ni zgodilo nič. Pokleka je vrglo osem metrov proč od proge in si je prebil lobanjo. Nezvestnega so prepeljali v zelo resnem stanju v bolnišnico.

Otrok utonil v vodnjaku. Na Raki pri Krškem ob Savi je kuhala posestnikova žena Jožefa Zupančič kosilo. Izpred njenih oči se je izmuznil triletni sinček. Ko je bilo kosilo kuhano, je mati klicala otroka, katerega pa ni bilo od nikoder. Slednjič ga je našla utopljenega v vodnjaku na sosedovem svetu tik prometne občinske ceste. Otrok je bil edinec. Smrtna nesreča se je zgodila v odsotnosti moža in očeta, ki je bil v Savinjski dolini pri obiranju hmelja.

Mlad posestnik žrtev neprevidne vožnje. 32 letni posestnik Franc Mehle iz Ponove vasi na Kranjskem se je odpeljal s kolesom brez luči ob tretji uri zjutraj po opravkih v Velike Bloke. Na ostri cestni vijugi malovaškega klanca se je zaletel v neznanega kolesarja, ki tudi ni imel luči. Mehle je padel zaradi zaleta s kolesa in se je tako pobil, da se je onesvestil. Ko se je zopet zavedel, je stal poleg njegovega neznanca in ga še vprašal, kod gre cesta v Ponovo vas, nakar je izginil s kolesom v jutranji megli. Pobiti Mehle se je vrnil po nesreči domov. Doma je še celo kosil in spravljaj otavo. Kak teden po ponesrečenju se je zatekel radi neznosnih bolečin v ljubljansko bolnico, kjer pa mu niso mogli več pomagati. Zapušča ženo in šest nepreskrbljenih otrok.

Vlak je smrtno povozil žagarja — družinskega očeta. Med Savo in Mošenikom pri Litiji je našel železniški obhodnik na tračnicah mrtvega 45 letnega Avguština Gašparja, ki je bil že dolgo vrsto let žagar na Rotarjevi žagi v Mošeniku. Avguština se je vračal pozno zvečer iz Save proti domu. Izbral si je bližnjico, ki vodi preko proge. V trenutku, ko je stopil na tračnice, je pridrvel vlak. Lokomotiva je žagarju razbila lobanjo, preden se je utegnil umakniti. Zapušča ženo in pet nepreskrbljenih otrok.

Dvojna nesreča. Bazinov fant je peljal svoj 55 letno mater Marijo, gostilničarko v Hotedršici, iz Ljubljane. Na cesti pri Gor. Logatcu se ni mogel izogniti z drvmi naloženemu vozu, ob katerega je zadel. Sin je odnesel le lažje poškodbe, mati je prišla pod konje in so jo spravili v bolnišnico s pretresenimi možgani. Ponesrečena je imela s seboj aktovko s 60.000 din, katero je nekdo v temi pobral koj po nesreči in izginil.

Mlada žena povožena od vlaka. Na Rakeku je vlak iz Italije povozil gospo Štefko Planinšek, ženo carinskega sluga z Rakeka in trafikantinja. 28 let stara žena je čez nekaj minut umrla. Zapušča poleg moža nedoraslo hčerkico.

Celje dobilo II. državno realno gimnazijo. S kraljevim ukazom je bila v Celju ustanovljena za novo šolsko leto 1940/41 popolna II. državna realna gimnazija. Pouk bo v istem poslopju, kjer je že ena realna gimnazija in klasična v treh vzporednih razredih. Radi prevelikega števila učencev bo pred 20 leti za 300 učencev zgrajeno šolsko poslopje mnogo pretesno.

Breztrošarinski sladkor za prehrano čebel. Finančni minister je predpisal odlok za nabavo sladkorja brez naplčila državne trošarine za prehrano čebel. Vsako čebelarstvo društvo, zveza ali zadruga bo lahko nabavila največ 5 kg sladkorja za vsak roj čebel. Sladkor se bo dobil preko prodajne centrale za sladkor v Beogradu in se bo v tovarni oneužitel (denaturiral) s tem, da se bo pomešal v razmerju 0,5 % s srednjemočno drobno papriko. Dovoljenje za nabavo sladkorja za prehrano čebel bodo dajale pristojne finančne direkcije.

Delavsko romanje na Gorco pri Sv. Petru pri Mariboru je bilo na praznik Malega šmar na prav slovesno. Delavstvo je bilo zbrano iz vse mariborske okolice. Od Sv. Petra na Gorco se je razvila procesija, pri kateri so romarji prepevali nabožne pesmi. V Marijinem svetišču na Gorci je delavcem pridigoval prof. Žličar, nakar je sledila slovesna sv. maša. Po sv. maši se je pred župno cerkvijo v Sv. Petru vršilo versko zborovanje, na katerem so govorili mariborski podžupan Žebot, Riko Rueh in predsednik okrožnega odbora ZZD Mastinšek.

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialist kirurg dr. Černič.

Naše cenj. čitatelje opozarjamo na današnji oglas tovarne čevljev »Peko«!

Požari

V Slivnici pri Mariboru je upepelil nočni požar 15.000 din vredno domačijo posestnice Marije Hrovat. Sedem stanovalcev si je v zadnjem trenutku rešilo iz goreče hiše golo življenje.

Prejšnjo sredo, dne 28. avgusta popoldne se je v Martjancih nenadoma pojavil požar v oslici slame posestnika Ullena. Ker so domači gasilci in za njimi tudi gasilci sosednjih občin prihiteli takoj na kraj nesreče, se jim je posrečilo nevarnost odstraniti, sicer bi plameni lahko zajeli tudi v bližini se nahajajoča poslopja ter bi škoda bila ogromna. Kako je požar nastal, še ni dognano. Menijo pa, da ga je podtaknila zlobna roka.

V Kropi na Kranjskem se je krog ene ure v noči pojavil požar v skladišču za oglje, drva in

seno. Zgorelo je 8000 kg sena, nad 5000 kg kovaškega oglja in 400 kubikov bukovih drv. Gasilci so preprečili razmah nesreče.

Na Jančem v občini Trebeljevo v vasi Gaberje na Kranjskem životari občinski sluga Valentin Marolt v majhni hišici z ženo in sedmimi otroci, od katerih je najstarejšemu 13 let. Medtem ko je pomagal oče kositi pri sosedu in je mati pripravljala kosilo, se je spazil štiriletni Ivanček na podstrešje, kjer je bilo spravljeno seno. Otrok je zadel ogenj s kakim ogorkom. Zgorela je hiša z otrokom in z vsem, kar je bilo v njej.

Nezaželen obisk skozi streho. Posestnik Martin Rajh iz Sp. Porčiča v šentlenarskem okraju je bil okraden na bolj nenavaden način. Neznane je naslonil lestvo k strehi njegove hiše. Iz strehe je potegnil nekaj opeke in je zlezel najprej na podstrešje in od tam pa v stanovanjske prostore. Odnasel je nekaj gotovine, lovsko puško in še več drugih predmetov v skupni vrednosti 2500 din.

Lepa rejena svinja je bila v Slov. Konjicah ukradena v noči iz hleva uradniku okrajnega glavarstva g. Pirnovarju.

Uboj. V Zrečah pri Slov. Konjicah je napadel v gostilni neznanec 30 letnega hlapca Ivana Benedičiča iz Gornjih Zreč in ga je zabodel z nožem v trebuh, prsi in levo roko. Hudo poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je kmalu izdihnil.

Od kmetov prijet vlomilec. V Gotovljah pri Žalcu so prijeli kmetje in izročili orožnikom 23 letnega Albina Jevšjaka, pristojnega v Rudnik pri Ljubljani. Bil je že trikrat kaznovan radi vlomnih tatvin. Leta 1936. je vlomil pri Česnovarju v Ljubljani in odnesel 60.000 din. V Gotovljah pri Vavčevih ga je zasačila gospodinja v hiši in poklicala na pomoč kmete in obiralce hmelja, ki so mu onemogočili pobeg. Prijeti je priznal orožnikom celo vrsto vlomov.

Preužitkar ustreljen iz zasede. V Črešnjici pri Sv. Petru na Dolenjskem je živel dobro znani 60 letni preužitkar Anton Teropšič. Ko je prišel pred dnevi ob šesti uri zjutraj na njivo, da bi nabral fižola, je padel iz zasede strel in naboj je zadel starca smrtno v hrbet. Truplo so našli pet ur po umoru.

Smrtna žrtev popivanja. Zadnjo soboto so popivali delavci, ki so zaposleni pri modernizaciji ceste Ježica-Domžale pri Ljubljani. Na potu iz gostilne v Črnučah v Tavčarjev dvor sta se sporekla 41 letni Franc Pavlič z Jesenic in 37 letni Ivan Klun iz Kočevja. Pavlič je baje dvakrat zabodel Kluna, a sta se pobotala in šla v krčmo, kjer je pa Klun potegnil nož, sunil je Pavliča z njim v vrat ter mu prerezal žilo odvodnico, da je na mestu izkrvavel.

Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliničke izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda, pomešana z nekoliko vroče vode.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

»Gospod Nard,« se je nasmehnil Erik, »ne vem, kaj jezdec ste, a zagotavljam vas, da vas Blisk vrže s sebe, četudi bi bili prišiti k sedlu.«

Možje so se zakrohotali.

»Poskusiti je treba!« je pripomnil eden izmed njih.

Erik se je smehljaj. Stvar se je začela razvijati po njegovi želji. Slabo se je počutil med temi ljudmi. Ven je hotel priti in dobiti možnost za prosto gibanje. O tem je bil prepričan, da Roger in njegovi ne nameravajo z njim nič dobrega in je bil vesel, da bo prišel k svojemu konju.

»Dobro, poskusimo!« je prijazno odvrnil. »Sicer se mi mudi in bi že moral na pot, toda pripravljen sem na to, da se ta zadeva prej uredi.«

Vstal je in šel proti oknu, ki je služilo za vrata. Nard mu je zastavil pot.

»Pod enim pogojem bom poskusil,« je dejal. »Če ostanem v sedlu, bo konj moj.«

Nard je stal med oknom in Erikom. Drugi možje pa so stali za Erikovim hrbtom.

Erik se je na pol obrnil, da bi v primeru potrebe imel steno za kritje. Nardov pogoj bi lahko mirno sprejel, ker doslej razen njega ni bilo človeka, ki bi ga bil Blisk trpel na svojem hrbtu. On ga je tako izšolal. Lahko bi torej tvegati, a ni hotel. Mladenč je vedno tako premišljeno ravnal, da ga nič ni moglo spraviti iz tira. Zdaj

je že jasno videl načrt te družbe: iznebiti so se ga hoteli.

»No, kaj bo?« je zavpil Nard.

Erik je molčal.

»Kaj bo?« je še enkrat zavpil Nard in segel po samokresu. »Najprej se širokoustite, zdaj pa stojite tu ko kako otroče. Naprej! Dovolite, da preizkusim konja in si ga prislužim, ali pa ga s silo vzamem!«

Njegov glas je bil surov in je pričal o jezi.

»Ne dotakni se konja!« je z enakim glasom odgovoril Erik.

»Kaj? Ne smem se ga dotakniti? Ali nisi pristal na stavu?«

»Toda ne s pogojem, ki mi ga hočeš vsiliti. Stava je brezpogojna.«

»Ha, ha, ha!« se je zarežal Nard. »Gospod se boji! Tako je torej njegovo junaštvo!«

Medtem se je igračkal z ročajem samokresa in se vse bolj bližal Eriku.

Mladenč se je naslonil na steno, preden so mu mogli ostali presekati pot, in je ostal pri oknu. Sklenil je, da konča to igro. Odločno je dejal:

»Možje, jaz sem Erik Folkman in sem že v začetku spoznal vašo nakano. Škoda časa, ki bi ga zabili s tem, da bi se še dalje šalili z menoj. Vse vem. Jezni ste, ker sem bil zasledil mejnike prejšnjega gospodarja in bi se me radi iznebili. Ali ni tako?«

da je bilo pri raznih bankah vplačanih doslej že okoli 90% starih terjatev, in sicer 100 do 110 milijonov pezet. Celotni španski dolg Nemčiji izza časa španske državljanske vojne bi potemtakem znašal največ 122 milijonov pezet.

Belgijci odhajajo na delo v Nemčijo. Zaradi vojne vihre, ki se je bila razbesnela čez Belgijo, je brezposelnost v tamkajšnjih krajih zelo narasla. Nemško poročilo pravi, da je bilo še pred nedavnim v Belgiji po približni oceni okoli 480 tisoč brezposelnih delavcev. Seveda brezposelnost tudi tu, kakor povsod drugod, ni povsod enaka. Ponekod je stiska večja, drugod spet manjša ali pa se brezposelnost niti posebno ne čuti. V Anversu in oko-

Po svetu

Kdo je ustvaritelj letelih topov. V sedanjih evropskih vojni igrajo odločilno vlogo strmoglava letala ali štuki, katerim pravijo tudi leteli topovi. Pobudo za te vrste letal je dal nemški maršal Göring. Göring je po poklicu letalski častnik ki se je izredno odlikoval med svetovno vojno. Od leta 1935. je poveljnik nemških letalskih sil. Maršal se je razgovarjal nekoč s svojimi oficirji o razvoju protiletalskega topništva, ki sili bombnike v vedno večje višine. Eden od častnikov je pripomnil, da je zadetek z bombo kakega mosta ali oklopnega voza iz višine 5000 do 6000 metrov »le slučaj«. Na to pripombo je vzkliknil Göring: »Boljše se je spustiti z letalom na tla, kakor pa zgrešiti cilj!« Ta izrek je ustvaril zamisel strmoglavec, ki so se primeroma naglo razvili in so sedaj na višku probornosti iz zraka. Pilot-strmoglavec pada danes v oči gled cilju 166 metrov na sekundo. Za boljše razumevanje te izredne brzine, katero prenese samo mlad in zelo močan ter zdrav človek, navajamo naslednje zgleds: brzovlak prevozi . . . 30 m v eni sekundi, prometno letalo . . . 60 m v eni sekundi, zvok (v zraku) . . . 332 m v eni sekundi, granata poljskega topa 500 m v eni sekundi.

Francozi in Angliji molijo. Vojna je velika preizkušnja za vsak narod, ki je vanjo zapleten. Velike in mnogovrstne so težave, ki jih vojna povzroča. Saj te težave tudi čutijo narodi, ki niso potegnjeni v vojni metez, kakor n. pr. naša država. Kako težko breme pa je vojna za narode, ki so udeleženi v krvavem spopadu! Cerkev ni zaman vpeljala v svoje molitve pri javnem bogoslužju tudi prošnjo, naj nas Bog reši kuge, lakote in vojske, treh strahovitih sester, ki rade skupno nastopajo. Pobudo za molitve v sedanjem težkem času ne daje samo cerkvena, marveč tudi državna oblast. To se je zgodilo v Franciji in v Angliji. Namen je kajpada v teh državah različen. Francija je bila v tej vojni poražena. Anglija pa upa na zmago. Francozi bi se radi dvignili iz svojega poraza. To pa se ne more zgoditi, tako se dobro zavedajo, brez božje pomoči. Ker je država Bogu obrnila hrbet, jo je zadela katastrofa. Sedaj pa velja vrniti se k Bogu, brez katerega ni rešitve. V Franciji so sedaj cerkve polne, vse ljudstvo moli. Vršijo se procesije z ogromno udeležbo vseh ljudskih slojev. S posebnimi slovesnostmi se je zlasti obhajal po vsej Franciji praznik Marijinega Vnebovzetja. Procesije, ki se je vršila v mestu Vichy, kjer je sedež francoske vlade, so se tudi udeležili ministri. Praznik Marijinega Vnebovzetja je bil slovesno obhajan tudi v

lici je bilo po omenjenem poročilu pred kratkim še okoli 100.000 brezposelnih, v Namurju in okoliških krajih pa jih je bilo samo 5000. K zmanjšanju brezposelnosti v Belgiji so mnogo pomagala razna obnovitvena dela v krajih, ki jih je vojna posebno prizadela. Zdaj je pri teh obnovitvenih delih v Anversu, Bruslju, Liegeju, Tornuigu in nekaterih drugih mestih zaposlenih približno 4000 delavcev. Prav toliko pa se jih je po nemškem poročilu priglasilo zdaj za delo v Nemčiji.

Japonska se hoče ovekovečiti. Japonska slavi letos 2600 letnico obstoja. V okviru svečanosti, ki jih priredijo za to priložnost, nameravajo uporabiti tudi fotografijo kot zgodovinski dokaz. Tokijska fotografska druž-

Može je za trenutek zmedla ta izjava, ki je razkrinkala njihove namene. Toda Roger je še dalje slepomišlil.

»Človek!« je vzkliknil s hlinjeno ogorčenostjo. »Kaj vendar mislite! Nihče ne ogroža vašega življenja. Samo stavi hočemo zadostiti. Nard, zajahaj konja!«

Preden se je Nard zganil, da bi zadostil ukazu, ga je Erik z levico naglo zgrabil za vrat in tako stisnil, da je obraz nakremžil od bolečine.

»Jaz sem bil pripravljen na pošteno stavo, nisem pa otrok, ki bi se dal prekaniti. Nihče se ne bo dotaknil mojega konja!«

»Jaz se ga bom!« je divje zavpil Nard, ki se je medtem rešil. Toda namesto tega, da bi tekel ven, se je bliskovito zakadil v Erika. Dvignil je roke in se pripravil na silen udarec. A tudi Erik je bil nagel. Hitro se je sklonil in Nard se je z vso silo zaletel v steno. Njegovo bolelost in jezno vpitje se je izgubilo v splošnem kričanju.

Erik se je spet vzravnaval in videl, da je Nard s krvavo desnico opletal, z levico pa segel po samokresu. Erik bi ga bil lahko prehitel, ker je bil najboljši strelec v Nevadi, toda covboj, ki je stal najbližje, je skočil k njemu in se mu obesil za roko, ostali pa so stopili za korak bližje. Mladenič bi bil zelo omejen, če ne bi uvidel, da ga hočejo vsi hkrati napasti. To je bilo proti vsem zakonom divjine.

Erik ni izgubil poguma. Najprej se je otrešel moža,

Vse za šolo

knjige in potrebščine v

Tiskarni sv. Cirila

v Mariboru:

Koroška cesta 5,

Aleksandrova cesta 6,

Kralja Petra trg 6.

v Ptuj:

Slovenski trg 7.

Boste zadovoljni!

francoskih kolonijah, zlasti v Tunisu in Alžiru. Tudi v Angliji se sedaj mnogo moli. K molitvi kličejo ne samo katoliška Cerkev in anglikansko-protestantska cerkev in poglavarji raznih verskih skupin, marveč tudi kraljevski dvor. Na željo angleškega kralja Jurija VI. je nedelja 8. september, to je prvi teden po obletnici vojne napovedi, proglašen kot splošni narodni dan molitve po vsej Angliji.

Teden krščanske matere. Po svetovni vojni je bil vpeljan po raznih državah materinski dan. Njegov namen je, da se prikaže veliko dostojanstvo in velik pomen matere za družbo in narod ter da se hkrati vzbudi spoštovanje in hvaležnost do matere. Te materinske proslave niso bile povsod prešinjene s krščanskimi mislimi in ideali; prav čestokrat so ostale na nizki ravni svobodoumno-človečanskih fraz in čustvenih deklamacij. Zato je Španija, ki se sedaj prenavlja v duhu kršćan-

stva, vnesla tudi v materinske proslave pristno krščanskega duha. Pobudo za to so dale žene Katoliške akcije. Pri tem jih je vodil namen, da zainteresirajo javnost za boj za čistost zakonske zveze in za odpor proti vsemu, kar ruši svetost zakonske zajednice in zmanjšuje število rojstev. V to svrhu je bil prvi teden v avgustu po vsej Španiji praznovan kot teden krščanske matere. Krščanska društva, kulturne organizacije, verske družbe, tisk, radio . . . vse je sodelovalo, da se doseže plemeniti namen tedna krščanske matere. Tekom tedna je bilo prirejenih mnogo predavanj in zborovanj z namenom, da se da krščanski materi z velikim številom otrok zasluženo priznanje ter da se ji vrne tista čast, ki jo je takšna mati uživala v preteklosti, ko še niso bile žene in matere zastrupljene z modernim duhom sebičnosti in uživanjaželjnosti.

Važen dogovor med Anglijo in Ameriko. Dne 3. septembra je bil objavljen dalekosežni vojaški sporazum med Anglijo in Ameriko, Zedinjene države so odstopile Angležem 50 entisočdvestotonskih rušilcev, ki so bili zgrajeni leta 1920. in so dobro ohranjeni. V zameno pa odstopi Anglija Zedinjenim državam za 99 let celo vrsto mornariških in letalskih oporišč v svojih zapadnih kolonijah od Nove Fundlandije na severu do angleške Gvajane v Južni Ameriki. Zedinjene države bodo plačale samo odškodnino zasebnikom, na kojih posesti bodo zgrajena oporišča.

V misijonskih krajih vedno bolj raste število duhovnikov-domačinov. To je dokaz, da se krščanstvo vedno bolj širi, hkrati pa tudi jamstvo za to, da bo cerkvena misijonska misel imela vedno več uspehov. Domači označevalci krščanske vere imajo velik vpliv na srca domačih poganov. Pred sto leti še ni bilo skoro nič domačih duhovnikov v misijonskih krajih. Leta 1800. je bilo kvečjemu tisoč misijonarjev, med njimi skoro nič domačinov. Danes pa deluje v misijonih 13.000 inozemskih misijonarjev in 5500 domačih duhovnikov. Od teh odpade na Kitajsko 1734. V Indiji znaša število duhovnikov-domačinov 2503, inozemskih misijonarjev pa 2143. V Afriki je sedaj 280 duhovnikov-črncev, število semeniščnikov pa se je dvignilo na 3900. Iz razveseljivega dejstva, da od leta do leta narašča število duhovnikov-domačinov, pa ne sledi, da bi bili inozemski misijonarji in misijonarke odveč. Mnogo, mnogo premalo jih je, kakor se glase poročila iz vseh misijonskih področij. Še vedno velja svetopisemski izraz: »Žetev obilna, toda premalo delavcev.« In to bo še veljalo ne samo leta, marveč stoletja. Zato pa morajo misijonsko misel gojiti vsi kulturni narodi in pošiljati iz svoje sredine duhovnike, redovnike in redovnice, ki bodo

ki ga je stiskal za roko. Na streljanje ni mogel misliti, ker so bili lopovi že preblizu. Nekdo ga je že lovil za pas. Erik se je obrnil k oknu in je s tako močjo, kakršne mu nihče ne bi pripisoval, sunil Narda v trebuh, da se je zvrnil po tleh. V naslednjem trenutku je že bil na dvorišču — žal pa brez pasu in samokresa.

Mladenič je naglo tekel proti konju. Lopovi so mu sledili. Niso streljali za njim, ker so upali, da ga bodo ujeli. Eden izmed njih je bil zelo dober tekač in je bil že Eriku za petami. V naslednjem trenutku ga je zgrabil za ramo. Erik se je hitro obrnil in se izvil.

Blisk je začuden opazoval gospodarja, ki je tekel ko jelen. Slutil je, da je gospodar v nevarnosti in je nemirno poskakoval. Še nekaj korakov in Erik je bil pri konju. Z nožem je prerezal jermen, s katerim je bil Blisk privezan k drevesu. V naslednjem trenutku je že sedel v sedlu.

»Teci, Blisk, teci!« je zaklical.

Prvega preganjalca, ki se je približal in naperil nanj samokres, je sunil z nogo, da se je zvrnil po tleh.

Konja ni bilo treba priganjati. Plemenita žival je čutila, da gre za življenje in smrt. Ko vihar je dirjala proti izhodu z dvorišča.

»Streljajte, streljajte!« je divje vpil Roger.

Začelo se je divje streljanje. Erik je slišal žvižganje krogel. Največ strelcev je bilo previsokih in so krogel

poganom, tavajočim v temi in smrtni senci, nosili Kristusovo resnico in ljubezen in s tem tudi kulturo. Tudi med Slovenci se misijonska ideja lepo razvija ter privlačuje v svoj krog vedno večje število idealnih mladih oseb, ki so pripravljene se povsem žrtvovati za razširjenje Kristusovega kraljestva na zemlji. Razumljivo je, da nimajo lažnivi svobodomislci in marksisti nobenega smisla za zveličanje

nje poganskih duš, saj se tudi za lastne duše ne brigajo, da so nekatere slabše kot poganke. Vernim kristjanom pa ne sme nikdar izginiti iz vida Kristusova zapoved, da se morajo v krščanskih resnicah poučiti vsi narodi. Brez misijonov pa je to nemogoče. Zato pa je dolžnost vseh resničnih kristjanov, da naklonijo misijonom vso moralno in gmotno podporo.

Vladarska sprememba v Romuniji

Diktatura v Romuniji po odstopu dela Transilvanije (Sedmograške) Madžarom

Gigurtova romunska vlada je sprejela na Dunaju od Nemčije in Italije narekovano novo razmejitve z Madžarsko. V delu Sedmograške, ki je pripadel po dunajski razsodbi Ogrski, je 230 lesnih industrij s 670 žagami. Poleg lesa je uvažala Madžarska iz teh krajev tudi seno in kože. Ogromne vrednote predstavljajo za Ogrsko sedmograške rudnine. Od industrijskih mest Sedmograške dobijo Madžari štiri velika, v katerih so zelo pomembna industrijska podjetja za železo, stroje, porcelan, tkanine in špirit. Samo s stališča poljedelske proizvodnje zaostaja odstopljena Sedmograška za ostalo Romunijo. Na kratko omenjena gospodarska izguba je romunsko prebivalstvo toliko razburila, da je prišlo do resnih nemirov in poskusa atentata na kralja. Gigurtu, ki je bil kot ministrski predsednik za prelom Romunije z Anglijo in za naslonitev na Nemčijo ter Italijo, je podal ostavko. Njegov naslednik je general Antonescu, ki je bil svojčas armadni poveljnik na Sedmograškem, vojaški guverner Bukarešte in večkrat vojni minister. General Antonescu ima nalogo, da kot predsednik vlade s pomočjo vojske ohrani v državi mir in izvede obveznosti, ki jih je Romuniji naložila dunajska razsodba. Koj ko je bil novi ministrski predsednik zaprisežen 5. septembra, je bila s kraljevim ukazom ukinjena ustava iz leta 1938. in razpuščeni obe zakonodajni zbornici. Z drugim ukazom je podelil kralj generalu Antonescu diktatorska pooblastila. Kralj Karol si je še pridržal: vrhovno poveljništvo nad oboroženo silo, pravico kovanja in izdajanja denarja, pomiloščenje, priznanje diplomatskih zastopnikov tujih držav in sklepanje pogodb s tujino. Spremembo obstoječih zakonov in morebitne spremembe vlade bo s kraljem sopodpisoval predsednik vlade. Vsa druga državna opravila bo vršil novi ministrski predsednik.

Odstop kralja Karola

Zgoraj smo kratko opisali bliskovite dogodke, ki so sledili dunajski razmejitveni raz-

žvižgale nad mladeničevo glavo. Lopovi so hoteli ohraniti konja. Ena krogla je zadela ob skalo, od tam se je odbila ter raztrgala rokav Erikove suknje. Zasledovalci so zastajali, a krogle so še vedno žvižgale. Neka krogla je spet zadela ob skalo. Drobec so zadeli mladeniča v obraz in čelo ter ga ranili. Kri mu je tekla v oči in mu jemala vid. Toda Blisk je dirjal na vso moč in gospodarja kmalu rešil iz območja krogel.

Dolina je bila dolga. Največja nevarnost je minula in beg se bo posrečil, če ob vhodu v dolino ni Rogerjevih ljudi. Erik se je ustavil nekako sredi pota in prislusnil. Zaslišal je topot kopit; preganjalci so torej zajahali in mu sledijo. Nenadoma je počil strel. Krogla se je odbila ob skali. Sledilo je še nekaj strel. Erik je skočil s konja in ga potegnil za seboj med grmovje. Privezal ga je k drevesu in vzel v roke puško, ki je bila pritrjena k sedlu.

Spet sta prižvižgali dve krogli in se zarili v pesek. Prifrčali sta z druge strani gorovja. Erik se je sklonil in se previdno plazil na varnejši kraj. V daljavi kakih petdeset korakov je zagledal skalo, za katero bi se lahko skril in od tam streljal. Polovico pota bi moral prehoditi po nezavarovanem prostoru. Ko se je priplazil do tega prostora, je začel na vso moč teči. V hipu je počilo več strel. Krogle so žvižgale nad njim ter na desni in levi strani. Zadele ga niso in Erik je srečno prispel do skri-

vališča. Mladeniču se je izza skale nutil razgled po vsej okolini. Pred njim se je razprostirala ravnina. Previdno je pogledal iz skrivališča in je zagledal svoje preganjalce. Od strani so ga hoteli obkoliti, a so prehitro začeli streljati in so se izdali. Zdaj so poskakali s konj in se poskrili za skale. Toda niso imeli tako dobrega kritja ko Erik. Dobro so bili oboroženi. Imeli so puške najnovejše vrste. Erik je dobro videl, ko je prvi lopov legel na tla in se pripravljaj na strel. Preden je mogel pomeriti, je Erik že ustrelil. Divje vpitje je pričalo, da je strel zadal. Mož je izginil, a takoj je drug skočil na njegovo mesto. Želja po maščevanju ga je tako prevzela, da je takoj začel na slepo streljati. Ni streljal slabo; dve krogli sta se odbili ob skali, za katero se je Erik skrival. Ti ljudje najbrž še niso imeli pušk v rokah in so bili vajeni le samokresov. Lahkomiselnost, da so brez zadostnega kritja streljali in da so skoraj slepo verjeli v uspeh svojega orožja, je prepričala Erika o tem, da so šele pred kratkim dobili puške od Rogerja. Mladenič se je za hip sklonil izza skale, pomeril in ustrelil. Tudi drugi lopov je bil ranjen in se je kričaje vlekel proč od skale. Ostali so postali bolj previdni. Ojačenje so dobili s tistimi, ki so bili zaostali in na Rogerjev ukaz so se poskrili. Erik jih ni videl, a zanj niso bili nevarni: streljali niso dovolj daleč in krogle so pred skalo popadale na tla.

Prvo dejanje novega kralja

Novi kralj Mihael je prisegel 6. septembra. Njegovo prvo dejanje je bil podpis zakonskega predloga, s katerim je potrdil polnomočja generalu Antonescu, ki je dobil naslov »voditelj države«.

Iz življenja novega kralja

Novi romunski kralj Mihael je bil rojen 25. oktobra 1921 kot sin takratnega prestolonaslednika Karola in njegove soproge Helene, grške princese. Ko je odobril romunski parlament 4. januarja 1926 odpoved njegovega očeta do prestolonasledstva, je bil proglašen Mihael za prestolonaslednika. Po smrti kralja Ferdinanda I. je postal kralj, kraljevske pravice pa je vršil poseben svet.

Ko se je vrnil njegov oče in zasedel kraljevski prestol kot Karol II., so bile mlademu Mihaelu odvzete pridobljene pravice in je bil tudi odstavljen vladarski svet. Kakor hitro se je vrnil kralj Karol, je odpotovala Mihaelova mati Helena iz Romunije v Anglijo. Mati in sin sta se sestajala v daljših presledkih v inozemstvu.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Kamnica. Dne 25. avgusta smo položili k večnemu početku Ano Komar, staro 72 let. Imela je dvoje posestev, eno v Kamnici, drugo pa v Bresternici. Ob svoji smrti ju je podarila svojima posinovljencema. Rajna Ana Komar je bila po svoji darežljivosti poznana daleč na okrog. Še ob svoji smrti je mislila na občinske uboge, ki jim je v oporoki zapustila večjo vsoto denarja. Prav tako tudi revnim šolskim otrokom in gasilskemu društvu. Za njo žaluje vsa župnija in vsi, ki so uživali njeno dobroto ter ji prosijo božjega plačila v nebesih.

Smrt obče spoštovane železničarjeve žene. Dne 29. avgusta je umrla v Placarjih pri Ptuj po težki bolezni, sprevidena s svetimi zakramenti za umirajočo, vobče poznana in spoštovana gospa Ivana Toplak, žena žel. Vinka Toplaka, ki je že dolgo let naročnik »Slov. gospodarja«. Kako je bila pokojnica priljubljena, je pokazal njen pogreb, ki se je vršil dne 31. avgusta 1940 iz hiše žalosti na farno pokopališče pri Sv. Urbanu pri Ptuj. Pogreba se je udeležilo čez sto ljudi, čeprav je bil delovni dan in imajo ljudje veliko dela. Pogreb je vodil domači gospod župnik Ivan Razborknik ob asistenci g. kaplana Karla Jaša in domačina g. Stanka Horvat. Domači moški pevski zbor je pod vodstvom urbarskega g. organista zapel pred hišo žalosti in na pokopališču dve lepi žalostinki, ob odprtem grobu pa se je poslovil od pokojnice domači g. župnik. Naj bi ljubi Bog dal pokojni Ivani večni mir in pokoj,

užaloščenemu možu in hčerka naše iskreno sožalje!

Srčna kap je zadela dne 29. avgusta 50 letnega, zelo skrbnega posestnika Karla Nudl v Sr. Gašteraju, župnija Sv. Jurij v Slov. goricah. Bolehal je že dalje časa tudi na srcu, vendar je ta nenadna smrt pretresla vso faro. Zapušča pet nedoraslih sinov in žalujočo ženo. Bodi mu zemljica lahka — ostalim pa naše sožalje!

Lončar umrl. Dne 3. septembra je v Ljutomeru umrl lončar in pekar Razlag. Bil je dober in značajan katoliški mož. Naj v miru počiva!

V cvetu mladosti umrl. Pred nedavnim je nezgodna smrt pretrgala v soboški bolnici nit življenja mlademu, komaj 15 let staremu fantu Hozjan Ivanu iz Velike Polane. Bog mu daj nebeski miraj!

V 99 letu starosti umrl bivši upravitelj veleposestva. Minuli petek, dne 6. septembra smo položili k večnemu počitku 99 let starega upravitelja veleposestva v Rakičanu g. Schweinhammer Janeza. Pokojnika so po vsej okoličnici zelo cenili in spoštovali, zato ga je na zadnji poti spremljalo mnogo ljudi, ki so prihiteili od blizu in daleč. Naj mu bo lahka mati zemlja!

Bukovnica. Minuli teden, dne 29. avgusta, se je smrtno ponesrečil pos. Tivadar Ignac iz Bukovnice. Pri sosedu je mlatila mlatilnica in je tudi ponesrečenec tam pomagal pri skladanju slame v oslico. Ko je bila oslica, na kateri je bil ponesrečenec, že skoro dovršena, je nenadno pa-

ba bo napravila 2600 posnetkov na film male oblike, in sicer bodo ti posnetki obsegali člane cesarske rodbine, vidne osebnosti iz političnega in sploh javnega življenja, prizore iz ljudskega življenja, iz prometa itd. To zbirko bodo zaprli v neuničljivo kovinsko posodo, ki vanjo ne bo mogel vdirati zrak, in jih z njo vred svečano pokopati. Šele čez tisoč let naj bi to posodo izkopali in si pogledali, kakšno je bilo življenje na Japonskem v današnjih dneh.

Roža, ki menja barvo. Japonci, ki slovijo kot najboljši vzgojitelji cvetja, so vzgojili rožo, ki je v senci bela, na soncu postane rdeča, ponoči pa dobi voščeno barvo. Vse te spremembe si sledijo v zelo kratkih presledkih.

(Dalje sledi)

del z nje na tla ter si pri tem zlomil hrbtenico. Poklicali so takoj bližnjega zdravnika iz Dobrovnika, ki je ponesrečenca prepeljal s svojim avtomobilom v bolnico v Mursko Soboto. Poškodbe pa so bile tako hude, da je že med potjo podlegel ter je v Martjancih izdihnil, nakar se je zdravnik vrnil ter ga odpeljal nazaj domov. Pogreb je bil v soboto, dne 31. avgusta. Naj mu bo lahka zemlja. Ostalim naše sožalje. Rajni zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke.

Smrtna kosa v Novi Štiti pri Gornjem gradu. Pretekli teden je umrla po kratki bolezni Lenka Sinkovc. Pokojnica je bila dobra žena in vrla mati. Naj ji bo Bog milostljiv sodnik! — V petek pa je umrl v ljubljanski bolnici po petdnevni težki bolezni Franc Rihter, star šele 19 let. Pokojni France je bil vedno zdrav in vesel ter globokoveren in res pravi vzor poštenega slovenskega fanta. Naj mu bo zemljica lahka!

Najstarejša družbenica šentvidske Mar. družbe umrla. Dne 25. avgusta je v Gospodu zaspala radi zastrupljenja krvi samska pos. v Sv. Vidu pri Planini Jožica Pogačnik, stara 76 let. Bila je zgledna Marijina družbenica, članica Prosvetnega društva, dolgoletna naročnica »Slov. gospodarja« in raznih drugih nabožnih listov. Zavarovana je bila tudi pri Karitas in tako lepo poskrbela za svoj pogreb in sv. maše. Njen domek je bil dostikrat zatočišče marsikateri revici. Kdor ima čisto vest, se lahko tudi v žalostnih časih nasmejlja, ker se mu niti smrti ni treba bati. To je veljalo za rajno Jožico, ki ji želimo sladko spanje, njeni še živeči sestre Amaliji naše globoko sožalje!

Žena-trpinka umrla v Tekačovem pri Rogaški Slatini. Rodinski zvonovi so nam naznanili za-

lostno vest, da nas je zapustila po mučni bolezni Terezija Boršič v starosti 73 let. Za nje no bridko trpljenje ji naj bo ljubi Bog milostljiv sodnik — ostalim pa naše sožalje!

Smrtni slučaj v Rajhenburgu. Neizprosna bela žena nam je izrgala pridno in dobro ženo v njenih najlepših letih, g. Pavlino Solina, gostilničarko in trgovko iz Dolskega pri Rajhenburgu. Umrla je zadeta od kapi. Pokojna je bila nadvse blaga in splošno priljubljena žena ter usmiljena do revežev. Kako je bila priljubljena, je pričala množica ljudstva, ki jo je spremljala na zadnji poti. Pred hišo žalosti in na grobu ji je še v slovo lepo in prav občuteno zapel domači moški in mešani pevski zbor nekaj žalostink. — V zgodnjih jutranjih urah se je raznesla žalostna vest, da sta se ponesrečila v tukajšnjem rudniku dva mlada fanta-rudarja, eden star 19 let, drugi pa 25 let. Niti mesec dni nista bila v službi in sta se zelo veselila svoje prve plače, pa jima ni bilo dano učitati. Enega je že v rovu pobilo takoj do smrti, drugi se pa zdravi v bolnici, kamor so ga prepeljali težko ranjenega. — V visoki starosti je umrl pos. Preskar Jakob iz Čerence. Bil je mož odločno krščanskega značaja, član Apostolstva mož in dober gospodar. — Pokopali smo tudi še isti teden ženo Kink iz Presladola in vestno Mar. družbenico Požun Terezijo iz Kladija. Iz Rimskih Toplic so pripeljali zemske ostanke pokojne Helene Derstvenšek, ki je umrla v starosti 82 let. Svoja stara leta je preživela pri svoji hčerki gđ. Jožefi Derstvenšek, učiteljici v Rimskih Toplicah. Bila je blaga žena, ki je ljubila svojo rodno grudo in je želela v njej tudi počivati. Vsem skupaj naj Bog podeli večni mir in pokoj, preostalim naše sožalje!

Razmerje med Irci in Angleži

300 let so Irci tlačanili Angležem

Odkar je postala Angleška pod Henrikom VIII. protestantska, Irska pa ostala zvesta katoliški veri, je zlorabljala angleška gospoda svoj položaj v to, da je irske podložnike izžemala. Angleži so odvezemali Ircem zemljo, da so jo delili med angleške lorde (plemenitaše), ki so živeli od dohodkov v Londonu, ne da bi se le zmenili za usodo irskih zakupnikov ter poljedelskih delavcev, ki niti za vsakdanji kruh niso zaslužili.

Kljub vsej brezobzirnosti pa Angležem ni uspelo Irce tako podjarmiti, da bi se izjavili pripravljene za angleško nadvlado. Angleški vojaki so Irce tako temeljito premagali, da se niso upali očitno upirati. Poslužili so se pa napram tlačiteljem takih odporov načinov, da so storili angleški posestniki vse, samo da bi se poravnali z delovnim irskim narodom. Irci se za mirno poravnavo niti zmenili niso. Rajši, ko bi bili sklenili navidezno pomirjenje, so bili pripravljene na največje žrtve. Boj med Angleži in Irci se je od 1840—1850 tako poostiril, da je začelo irsko prebivalstvo stra-

hovito nazadovati. Rajši kakor bi bili skupno delali z angleškimi veleposestniki, so puščali irski zakupniki zemljo neobdelano v očigled gladovanju. Od leta 1845—1851 se je skrčilo irsko prebivalstvo od 8½ na 6½ milijona. Vzroki tolikega nazadovanja so bili: lakota, bolezni in izseljevanje.

Irska postane angleški dominijon

Iz ravnokar označenega razmerja je razvidno, da so storili Irci med svetovno vojno vse, da bi se bili otresli angleških tlačiteljev. Roger Caument, eden od irskih voditeljev, je skušal aprila 1916 zanetiti med domačini upor proti Angležem. Angleži pa so ga ujeli ter obesili.

Šele po svetovni vojni je začela Anglija kazati več zanimanja za tlačeno Irsko. Spomladi leta 1918. se ni upala angleška vlada raztegniti splošne vojaške obveznosti na Irce. Decembra istega leta so bile razpisane volitve, pri katerih je izvojevala irska narodna stranka od 106 irskih poslanskih mest 73. En del teh poslancev se je strnil februarja 1919 v

Kratke tedenske novice

Minister za telesno vzgojo naroda Dušan Pantič je izjavil, da se pripravlja pri nas zakon o organizaciji enotne mladinske vzgoje.

V Sloveniji je letos priglasihih 180.000 dvokoles. Najavljenehi je še nadaljnjih 20.000 tablic za kolesa. V Ljubljani pride že na vsakega četrtega eno kolo.

Sporazum med Romuni in Bolgari je bil dne 6. septembra v Craiovi zaključen s podpisom. Bolgari bodo vkorakali v odstopljeno južno Dobrudžo 20. septembra.

General Antonescu, diktator Romunije, bo navezal usodo države po odstopu kralja Karola in njegovi preselitvi v švico na Nemčijo in Italijo.

Romunski ministrski predsednik general Antonescu je zaplenil v švico pobeglemu kralju Karolu vse v Romuniji ostalo premoženje.

Francoski maršal Petain je preosnoval svojo vlado. Izpremembe so v zvezi s pogajanjmi med francosko in nemško vlado.

Francoska vlada skuša doseči v Londonu omiljenje zapornih (blokadnih) ukrepov za dovoz živil iz Amerike. Zedinjene države so ponudile Franciji živila za vse po Nemcih nezasedeno francosko ozemlje.

Zadnje letalske napade na London in na angleški otok vodi s francoske obale nemški državni maršal Göring.

Nove nemške letalske bombe nimajo več jeklenega, marveč cementni plašč. Njihov učinek ni tako močan kakor pri bombah z jeklenim tulcem.

Dne 1. septembra 1940 je nadzirala Nemčija skupno 1.596.000 kvadratnih kilometrov s 159 milijoni 506 tisoč prebivalci, Sovjetska zveza 21 milijonov 632.600 kvadr. kilometrov in 191.627.000 prebivalcev, Anglija v Evropi 346.900 kvadr. kilometrov in 47.982.000 prebivalcev.

Za prvega namestnika sovjetskega ljudskega komisarja za zunanje zadeve ali zunanjega ministra Molotova je bil imenovan A. Višinski, ki se je rodil leta 1883. v Odesi in je potomec poljske rodovine.

Ameriški kongres ali parlament je izglasoval z 208 proti 200 glasovom zakonski predlog o splošni vojaški obveznosti. Vpisovanje obveznikov se odloži za en mesec, da bi se dala pobuda za prostovoljni vpis.

Ameriška vlada je naročila gradnjo 201 vojne ladje, katere bodo stale 230 milijard dolarjev, kar je doslej največji gradbeni program v zgodovini človeštva.

Predsednik južnoameriške republike Paragvaj je postal 7. septembra s svojo ženo smrtna žrtev letalske nesreče. Odpovedala sta oba motorja na letalu, ki je treščilo na tla in so se ubili vsi, ki so bili v letalu.

Gramofonska igla, ki svojo ostrino sproti ostri, je letos razstavljena na velesejmu v Leipzigu v Nemčiji. S to iznajdbo bo mogoče preigrati tisoče plošč brez premenjave igle.

Ali si že obnovil naročnino?

Čudežna rastlina življenja in smrti. John James je prebil 30 let življenja v pustolovščinah. Kot majhen otrok brez staršev je prišel v Južno Ameriko. V Boliviji je bil pastir, končno je delal za Forda, sekajoč kavčukova drevesa na obalah reke Amaconke. Nekoč je opazoval, kako je Indijanec zbiral koreninice neke rastline, jo stolkel v prah in metal v reko. Voda je postala na površju mlečnobela, ribe so plavale sem in tja kakor omamljene. Kmalu se je nabralo na površju več rib, bile so mrtve. Indijanec jih je igrade pobasal v mrežo, jih spekel in snedel. James je takoj spoznal, da ima rastlina strupen učinek na življenje rib. Istočasno je dobil neki peruanski učenjak nalogo, proučiti

Mogočni Jul

Povest iz domačih hribov

*

Če bi pa Tilko ogoljufali za teh tri tisoč goldinarjev, ki jih je dobila po očetu, bi ji splavali tudi ti zadnji upi po vodi. Ne, to se ne sme zgoditi. — Nekaj dni že je Trezika premišljevala, ali naj bi pisala prijateljici in jo opozorila na nevarnost, zdaj pa se je spravila v kot svoje trgovine, vzela je pismo in jela pisati. Toda komaj je spisala prve vrste, so se odprle duri in začula je znan moški glas:

»Ali imate cigare?«

»Seveda,« je odgovorila Trezika in stopila k polici. Tedajci pa je obstala kakor ukovana in je prestrašeno zastrmela došlec v obraz.

»Gospod doktor, vi?« je potem zašepetala.

»Veseli me, da me še poznate,« je rekel veselo. »Po-zdravljeni, gospodična Trezika!«

Ni mu dala sreče, umaknila je pogled in pobesila oči. »Preden si izberem cigare, bi vas rad nekaj vprašal,« je spet začel. »Gospodična Trezika, ali niste česa izgubili?«

»Kaj naj bi bila izgubila?« je dejala hladno.

»Že pred štiri leti. Kak prstan ali kaj?«

20

Kri ji je udarila v lice in šel čez nekaj časa je šepnila:

»Bog ve, kam se je prstan izgubil.«

Z levega mezinca je potegnil zlat prstan in ji ga pomolil:

»Dobro si ga oglejte, gospodična Trezika! Ali ni morda vaš?«

Hlastno je segla po njem.

»Da, da, moj je. Za božjo voljo, gospod doktor, kako pa ste vi prišli do njega?«

»Neka gospodična Trezika Dobrovnik mi ga je poslala, zraven pa še prav osorno odpoved.«

»To ni res, to je vse zlagano. Prstan sem izgubila ali pa, kar se mi zdi še bolj verjetno, mi ga je kdo ukradel. Strašno mi je bilo hudo po njem.«

»Da, da! Vi niste krivi, gospodična. Vse vem. Mi je že Končnikova Tilka v šmarjeti povedala, danes pa sem že vse na drobno izvedel.«

»Kaj ste izvedeli?«

»Da je Senčarjev Urh prstan izmaknil in da ga je doktorju Hudniku dal. Ta ga je dal neki Škerjančki, naj ga meni pošlje in zraven še ponarejeno pismo z vašim podpisom.«

»Z mojim podpisom gotovo ne.«

»Ne, ne, ponarejen je bil. Toda pisava je bila tako spretno posneta po vaši, da bi bil tudi kak pametnejši od mene nasedel.«

irski narodni parlament, ki je proglasil neodvisnost Irske. Leta 1921. se je začel angleški vodilni politik Lloyd George z Irci pogajati. Pogajanja so dovedla do tega, da je morala priznati Anglija Irski značaj samostojnega dominijona.

Angležem nenaklonjene organizacije

De Valera, današnji irski voditelj, vztraja na neodvisnosti Irske, na nevtralnosti in zahteva priključitev 6 protestantskih grofij na Irskem k irski republiki. Dokler slednje vprašanje ne bo rešeno, noče De Valera ničesar slišati o kakem skupnem angleško-irskem obrambnem programu. Ravno to dela položaj Irske v sedanjih časih izredno težaven. Danes je še precej Ircev, ki so Angležem veliko manj prijateljsko naklonjeni kakor pa njih voditelj De Valera.

Kar se tiče nenaklonjenosti, je na prvem mestu irsko gibanje za popolno odcepitev od Anglije, ki je znano pod imenom »Ira«. Voditelji te organizacije so izpovedali pripravljenost za skupen boj s Hitlerjem proti Angležem.

Prijatelji Nemcev so tudi irske modre srajce ali fašisti, katerim načeljuje general D'Duffy. Ta general se je boril v španski državljanski vojni na strani generala Franca.

Tretja skupina ljudi, ki so na Irskem nevarni Angležem, so pripadniki od Nemcev organizirane pete kolone. Nekateri so inozemci, mnogo je pa Nemcev in ameriških Ircev.

Omenjena skupina bi znala postati tem nevarnejša, ker je Irska še danes v diplomatskih stikih z Berlinom.

Branitelji sodelovanja Irske z Angleži

Napram vsem tem nemškim prijateljem na Irskem je De Valera odločen branitelj irske neodvisnosti v okvirju angleškega svetovnega vladarstva. Še bolj odločno kot De Valera so za popolno spravo z Angleži irski katoliški škofje, ki vidijo v narodnem socializmu nasprotnika katolicizma.

Današnje razpoloženje med Irci

Ker so na Irskem močnejše one struje, ki so za borbo ob strani Angležev, je obramba Irske znatno napredovala. Glavno mesto Irske Dublin je ravno tako zavarovano glede napadov iz zraka in po morju kakor London. Vse irske ceste so prepletene z žičnimi ovirami. Povsod oblast skrbno opazuje tujce. Irska ima že celo svojo lastno mornarico, ki obstoji sicer iz ribiških čolnov, ki pa stalno nadzorujejo irsko obal, da bi ne prišlo do takega nenadnega izkrcavanja.

Dopisi

Dravska dolina

Ruše pri Mariboru. Bliža se zopet Ruška nedelja, edini romarski dan ruške Marijine cerkve. Letos bo Ruška nedelja po Mali Gospojnici, to je dne 15. septembra. V soboto ob 13. uri sprejem romarskih procesij, ob 14. uri obisk Kalvarije; ob 15. uri se začne spovedovanje, zvečer ob 18. uri pridiga in slovesne litanijske, nato zunaj cerkve rimska procesija. V nedeljo se začne spovedovanje ob pol 5. uri zjutraj. Sv. maše bodo: prva s skupnim sv. obhajilom ob 5. uri, ob šestih prvo slovesno sv. opravilo, darovanje in blagoslavljanje romarskih spominkov. Tihe maše bodo ob pol 8., 8., pol 9. in 9. uri. Ob 10. uri bo drugo slovesno opravilo. Popoldne ob 15. uri večernice. Skrbimo, da bo vse Bogu in Mariji v čast, nam pa v mir in zveličanje!

Slovenske gorice

Ljutomer. (Silovito neurje.) V petek, 29. avgusta so nad Ljutomer in okolico prihrumeli temni oblaki. Uli se je dež kakor iz škafe, za tem je začela padati toča, ki je bila tako gosta, da je kmalu pokrila travo. Razumljivo je, da je naredila ogromno škodo. Ajdo je popolnoma zbila, koruzo močno oklestila, a največjo škodo je naredila po vinogradih, kjer je opustošenje doseglo vrhunec. Škoda je velika. Čudno je to, kako so si oblaki utirali pot. Sadeži na nekateri njivi so popolnoma zbiti, dočim sosednje njive ni dosegla niti trohica razdejanja. Čudimo se in se sprašujemo, ali ne bo skoraj konca?

Ptujsko polje

Ptuj. Jetika spada med najhujše sovražnike ljudstva v ptujskem okraju. Številke mrličev za jetiko in vseh onih, ki nosijo v sebi kužno kal, še od daleč niso poznane. Vendar nam že vse to, kar smo v borbi proti jetiki v Ptuj in ptujskem okraju doslej spoznali, v glavnih obrisih razkriva žalostno sliko. Boj proti jetiki mora biti dobro organiziran, mora biti enoten in mora biti sodoben! V tem boju morajo pomagati strokovnemu zdravnikovemu trudu, da se zajezi porast jetike, vsi. Protituberkulozni dispanzer v Ptuj, ki slavi to leto peto obletnico svojega dela, je bojeval z vsemi razpoložljivimi sredstvi boj proti jetiki. Uspehi bodo vidni šele po desetletjih. Vendar smemo reči, da so ta prva leta bila prava pionirska leta protituberkulozne borbe v Ptuj in ptujskem okraju. Ob svoji petletnici hoče protituberkulozni dispanzer svojo akcijo povečati in jo strokovno predvsem še okrepiti. V ta namen hoče sezidati v Ptuj nov, sodobnim zdravniškim zahtevam boja proti jetiki odgovarjajoč protituberkulozni dispanzer, ki naj bo obenem najlepši spomenik viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Za vidne likovne ali drugačne spomenike ne zmoremo dovolj denarja. Potrebe zahtevajo, da postavljamo spomenike onim, ki smo jih spoštovali in cenili, v takšni obliki, da bodo koristili najprej ljudstvu, potrebnim! Tak način počastitve velikih ljudi je najbolj mogočen, najbolj socialen in najlepši. Brez dvoma so protituberkulozni ligi v Ptuj v ta namen nujno potrebna denarna in ma-

Kralj Peter II. se vadi, kako ravnati s tankom

Treziki se je barva lic kar spreminjala: hip je bila blede, hip nato rdeča.

»Urh, ta lump, ta bi bil take reči res zmožen!« se je razjezila. »Po sili je hotel, naj ga vzamem, pa si ni izbiral potov in sredstev. — Hudnik pa za denar itak vse žtori.«

»Hudniku sem bil že davno trn v peti, ker sem zunaj v Brezju ustanovil zadružno hranilnico in mu marsikak plen iz krempljev iztrgal. Senčarjev Urh, Hudnik in tista škerjančka, to so pravi tiči. Prav ti trije so me s svojimi spletkami in lažmi spravili iz Brezja. Zdaj je prišlo vse na dan.«

Trezika je z vprašujočimi očmi gledala v doktorja, ta pa ni povedal nič več, ampak ji je naglo vzel prstan spet iz rok in rekel:

»Prstan mi morate pustiti, gospodična. Štiri leta že ga nosim vedno na roki kot spomin na človeka, ki sem ga imel zelo rad.«

Ona se je jokala in je prosila:

»Gospod doktor, dajte prstan meni! Tudi meni je ljub spomin. Dosti sem žalovala po njem.«

»Hm, torej ga še zmeraj obrajtate,« je narezal spet z veselim glasom. »Zelo rad vam ga bi dal, pa s tem prstanom je nerazdružljivo zvezan tudi še neki človek. Če hočete prstan, morate tudi tega človeka zraven sprejeti.«

»Ivan, ljubi!« je zaihtela.

Tedaj jo je prijel za roko, voljno mu jo je pustila, nataknil ji je prstan in dejal:

»Trezika, ali si spet moja, kaj?«

»Rada, če me le hočeš.«

Tedaj je vstopila Končnikova Tilka, po gosposko opravljena.

»Dober dan Bog daj, gospa Končnik!« jo je pozdravil zdravnik. »Vi ste pa zgodnji. Pričakoval sem vas šele z večernim vlakom.«

Ne da bi mu na to kaj odgovorila, je dala Tilka najprej njemu, potem Treziki srečo in je rekla:

»Če me oči ne motijo, sta se vidva že zmenila. Ali vama smem čestitati?«

»Midva pa čestitava vam ob bogati dediščini,« je odvrnil zdravnik veselo. »Če se sreča začne smejati, se kar unesti ne more.«

Potem se je obrnil k Treziki, ki je začudeno obstrmela.

»Trezika, ti še ne veš, haha. Le poglej jo, svojo prijateljico! Ta ti je podedovala, da se poprej usedi, preden ti povem! Sto in dvajset tisoč goldinarjev najmanj — reci in piši: dve sto štirideset tisoč kron. Jutri je na sodnji razprava.«

»Za božjo voljo!« je zavpila Trezika. »Kako je to mogoče?«

»Čisto po človeško. Stari Senčar je po ustnem testamentu zapustil svoji hčerki Tilki tretjino vsega svojega

način, kako bi se lame iznebile nadležnega mrčesa, ki lazi po njih životu. Spoznal se je z Jamesom in ta mu je priporočil rastlino »timbo«, ki raste ob Amakonki. James je nabral mnogo te rastline, jo zmlel v prah in ga prodajal domačinom. Ti so mazali sadna debla z njim in dosegli velike uspehe. Izginile so vse gosenice in škodljivi mrčesi, ki razjeda sadje in listje. James je zgradil veliko tovarno, l. 1933. je proizvajal že 350.000 funtov tega prahu. Razširiti je moral tovarno na izdelek 2.000.000 funtov timbovega prahu. Ta ozdravlja tudi nekatere kožne bolezni pri ljudeh ter se uspešno uporablja v zdravstvu tropskih krajev.

Najdaljša vzpenjača. Najdaljšo vzpenjačo v

terialna sredstva v največji meri. Ko sporočamo širokemu slovenskemu krogu naš namen, združujemo obenem z njim najbolj iskreno prošnjo, da nam vsi, ki imajo denarna in materialna sredstva na razpolago, pomagajo po svojih močeh v najvišji meri pri našem delu. Vse prispevke sprejema protituberkulozna liga v Ptuj.

Slovenska Krajina

Murska Sobota. Pregled in žigosanje sodov se bo na naši kontrolni postaji vršilo dne 10. in 11. oktobra ter 8. in 10. decembra. — Tukajšnji tovarnar perila g. Šiftar je z ozirom na splošno druginjo ponovno povzpel svojih delavkam mezde za 5 %. Prav bi bilo, da bi ga tudi drugi delodajalci posnemali. — Na tukajšnjo gimnazijo je iz Ptujja premeščen g. profesor Gorjanec Leopold. — Šolsko leto se bo na naši gimnaziji začelo 13. septembra. Praznoverni ljudje pravijo, da je to nesrečni datum, zato bo tudi šolsko leto nesrečno. Upajmo, da njih mnenje ne bo pravilno, ker se naša gimnazija od leta do leta lepše razvija. Sedaj pa, ko je celotna podržavljena, bo pa še verjetno razvoj uspešnejši. — Gradbena sezona pri nas je letos dosegla svoj višek, kajti začeli so že z gradnjo novega šolskega poslopja, stanovanjske hiše železničarske zadruga ter z mnogimi privatnimi hišami.

Murska Sobota. Z uradnimi osebami se ni dobro skregati. Soboško okrožno sodišče je pred dnevi obsodilo mizarskega mojstra Serec Franca iz Murske Sobotice na dva meseca strogega zapora in na 180 din denarne globe, ker je na javnem prostoru žalil državnega uslužbenca, ki ga je pozval na red.

Črenšovci. Pretekli torek, dne 3. septembra, nas je zapustil naš letošnji novomašnik g. Kolenko Ivan ter nastopil kaplansko mesto pri Sv. Petru pri Mariboru. To njegovo službeno mesto pa je samo začasno, ker bo čez nekaj čala odšel k vojakom, da odsluži svoj kadroviski rok.

Črenšovci. Preteklo nedeljo, dne 1. septembra, je bil pri nas na slovesen način odkrit spomenik v svetovni vojni padlim vojakom. Spomenik je postavilo tukajšnje prosvetno društvo, ki je pod vodstvom takratnega kaplana g. dr. Josipa Meška že leta 1927. začelo zbirati prispevke za spomenik onih, katerih trupla počivajo po bojnih poljanah širom sveta. Ta akcija pa je radi tehtnih vzrokov zaostala in se je sedaj vendar enkrat uresničila. Spomenik stoji sredi majhnega sejmišča, katero je občina v ta namen odstopila in primerno uredila v obliko parka, ki služi v lep okras črenšovski cerkvi. Po slovesni sv. maši je bil spomenik odkrit, nakar je g. profesor dr. Meško v ganljivih besedah nagovoril navzoče, da se je pri tem marsikateremu prosilo oko. Pod vodstvom zastopnika vojaške oblasti je oddelek vojske ob priliki odkritja spomenika v počastitev padlih izstrelil dve salvi. Po večernicah pa je bila v župnijskem dvorišču lepo uspela akademija ter igra.

Turnišče. V nedeljo, dne 1. septembra, se je vršil izredni občni zbor Traviške namakalne zadruge v Turnišču. Izvoljen je bil stari odbor z novim predsednikom g. Jožefom Raščan, posestnikom iz Turnišča na čelu. — Začela se je koš-

nja otave, katere pridelek bi bil letos pri nas zadovoljiv, če ne bi pretežnega dela iste poplavlila ter uničila voda, ki je ob silno narasli strugi Ledave prestopila bregove ter na večji površini popolnoma oblatila otavo, ki ne bo več za nobeno rabo. Kar pa je ostalo nepoškodovane, pa neugodno vreme ovira sušitev, tako da kmetje s skrbjo gledajo v bodočnost, ker če se vreme ne obrne na boljše, da bi otavo lahko spravili, bo spet pomankanje krme, kakor je bilo to minulo pomlad. Bati pa se je pri tem, da bo pod takimi okolnostmi zopet nastopila živinska bolezen metuljavost, ki se že sedaj pojavlja v manjšem obsegu. — Ker začasno ne vozi skozi našo občino avtobus, je prihajanje pošte tudi nekoliko nerodnejše. Upamo, da bo most čez Glinjo kmalu gotov in tako tudi promet točnejše.

Petanjci. Prejšnjo sredo, dne 28. avgusta, se je vršila licitacija za prodajo petanjskega broda, ki je po izročitvi mostu svojemu namenu postal nepotreben. K licitaciji je prišlo mnogo interesentov, vendar pa brod ni bil izdražen, ker so ponudniki dajali prenizko ceno. Tako je brod še nadalje ostal last soboškega okrajnega cestnega odbora, čeprav smo že lahko brali, da isti brod vozi na Hotizi.

Pogled na kraljev spomenik s podstavkom

Evropi gradijo ta čas na švedskem in dograditi jo mislijo še letos. Proga bo dolga 41 km in na njej bodo vsako uro lahko prepeljali 90 ton tovara. Trdka, ki je naročila to gradnjo, bi svoje proizvode lahko prepeljala z ladjami, tovarnimi avtomobili ali pa z vzpenjačo. Izračunala je, da so obratni stroški z zadnjo polovico manjši nego za prevažanje z ladjami in da znašajo komaj sedmino tega kar prevoz s tovarnimi avtomobili. Višji stroški zaradi gradnje se kmalu poravnajo z majhnimi obratnimi stroški.

Bagdadska železnica dograjena. Zadnji del bagdadske železnice, čigar graditev se je začel leta 1937., je zdaj končan. Pri tej priliki je bila prirejena na sirijsko-iranski meji veli-

premoženja. Priče so bile rajni šentanelski župnik, Špetinov Matija in neki doktor Silan.

»Rajni Senčar pa je zapustil vendar napisan testament.«

»To je res. Ali ta napisani testament je ob veljavo, ker je ustnega napravil tri leta pozneje... Sta namreč dva testamenta: prvega je Senčar dne 10. maja 1887. sam napisal, drugega pa je napravil dne 18. oktobra 1890. pred imenovanimi pričami. Tako je prvi brez veljave.«

»Kaj pa pravi Urh na to?«

»Kaj naj reče? Kislo se drži, reči pa ne more nič.«

»Bil je že z advokatom pri sodnji, pa se ne more uveljaviti s kakim mlajšim testamentom,« je dodala Tilka.

»Da, da, gospa Končnik je zadela veliko terno in nihče ji je ne vzame. Je že amen postavljen.«

»Tilka, kako me to veseli! Iz vsega srca ti čestitam,« je dejala Trezika.

»Trezika, tebi se moram zahvaliti, edino tebi,« je zagrabila Tilka Trezikino roko in jo stisnila. »Ti si očeta nagovorila, da so name pogledali.«

»Kaj se boš meni zahvaljevala! Jaz še vedela nisem, kako je s temi rečmi. Zahvaliti se moraš Ivanu, doktorju, ki je vse na dan spravil.«

»Jaz sem pri tej reči nedolžen kakor novorojen otroček,« se je zdravnik nasmejal. »Saj jaz še tega nisem vedel, da je stari Senčar umrl. Tudi nisem niti mislil ne

več na testament. Niti nisem imel vzroka, da bi se bil briga; saj je bila župnikova dolžnost, da se oglasi. Da pa je župnik umrl, nisem vedel. Tale naš večni romar, Špetinov Matija, ko se je one dni pri meni oglasil, ta šele me je opozoril.«

»Ivan, kje pa si zdaj?« ga je vprašala Trezika.

»A? Ali boš šla z menoj, tudi če je daleč kje?«

»S teboj grem na konec sveta,« mu je zašepetala.

»Ne, tako daleč ne bo treba. Špetinov Matija hodi sicer tri dni, da pride do tja, z vlakom pa prideva v dveh, treh urah. Sem namreč v Vrbi. To ti je prelep kraj, eden izmed najlepših naše domače zemlje. Ljudje pa so tudi dobri in mehki kakor žamet.«

Vtem je stopilo v trgovino neko dekle in si je kupilo sukanca, doktor pa si je jel zbirati cigare. Za dekletom je prišel neki moški po riža, za njim ženska po sladkorka. Ko so šli, je dejal doktor:

»Tu postaja živo; ne bomo mogli v miru govoriti. Pridita drevi k Jeleni v gostilno, ob osmih se snidimo, vaju povabim na večerjo. Tam se bomo dalje pomenili.«

»Ne, ne,« se je branila Trezika. »V gostilni ne bomo sami. Pridi k nam, Ivan! Bom tedaj prej zaprla in bom pripravila kaj dobrega za večerjo. Tilka mi bo pomagala. Tudi vina bo in kaditi boš tudi smel.«

»Imenitno! Pridem torej natančno ob osmih. Imam še dosti kaj povedati; sem tako poln novic, da si še misliš ne. Srečno dotlej!«

Kupujte samo
CROATIA
BATERIJE
ker so najboljše, zato najcenejše!

Savinjska dolina

Gora Oljka. Na prijazni Gori Oljki se je vršilo zadnjo nedeljo delavsko zborovanje, katerega se je udeležilo do 900 delavcev. Ob 11 je bila služba božja z ljudskim petjem in ob spremljevanju salezijanske godbe. Po cerkvenem opraviilu je začelo versko zborovanje, katerega so se udeležili poleg delavstva celjski župan dr. Voršič, bivši poslanci Steblovnik, Teuerschuh in Bitenc, banski svetnik Kuder, Novak in drugi. Pozdravna pisma so bila poslana predsedniku vlade, obema slovenskima ministroma ter škofoma in banu dr. Natlačenu. Številne zborovalce je nagovoril celjski župan ter poslanci. Slovesna govornika sta bila gg. Bitenc in Končan iz Celja. Lepo zborovanje je bilo zaključeno z odigranjem himne »Povsod Boga«.

Nazarje. Naš kraj je 8. septembra obiskal g. ban dr. Natlačén. Ogledal si je nove mostove in ceste, ki smo jo slovesno otvorili prejšnjo nedeljo. Te slovesnosti se tedaj g. ban radi obiska dunajskega velesejma ni mogel udeležiti, zato nas je obiskal to nedeljo. G. bana so pozdravili krajevni odličniki, kot načelnik cestnega odbora za Gornji grad g. Pečnik, poslanec g. Steblovnik, banski svetnik g. Remše, razni drugi odličniki in ogromna množica ljudstva. Ob tej priliki je župan občine Rečica ob Savinji g. Blekač podelil g. banu diplomu svoje občine o častnem občanstvu. V Marjinem gradu si je g. ban ogledal lesno industrijo, nakar se je odpeljal v Okonino, kjer je prisostvoval blagoslovitvi motorne brizgalke ondotnih gasilcev. Savinjsčani smo ponosni na ta obisk go-spoda bana.

Šmarski kraji

Sv. Rok pri Šmarju za prihodnjo nedeljo, dne 15. septembra, zopet vabi svoje prijatelje in častilce, da po stari navadi skupno obhajamo sladko ime Marijino. Že za Malo mašo ali rojstvo Marijino je došlo lepo število romarjev, ki so pa šele tu gori zvedeli, da se Marijin rojstni dan obhaja v farni, torej v njej posvečeni cerkvi, in šele v nedeljo nato — že od leta 1739. naprej — v veličastni romarski cerkvi sv. Roka. Navadno jih pridejo velike množice osobito iz domače šmarske, sosedne rogaške in kozjanske, laške, braslovške, novocerkovške, konjiške in slovenjebistiške dekanije. Bog nam le daj tudi še prihodnjo nedeljo krasno vreme, kakor ga imamo sedaj, in v pobožni molitvi in v navdušeni pesmi bomo pozdravljali svojo nebeško Mater, jo ponižno prosili za posredovanje ljubelega miru ter se ji zahvaljevali za čudovito ovarovanje pred — 1929. l. — ravno

te dni nastalo nevarnostjo, da nam vsled strele najavljeni plamen ni uničil te prelope in od nestetih množic občudovane cerkve.

Posavje

Sirom Posavja so znane po svoji solidnosti naše velike tombole, ki jih prireja vsako leto Pro-

svetno društvo v Rajhenburgu. Tudi to leto boste lahko dobili za 3 din lepo telco, vredno 3000 din, in še mnogo drugih bogatih dobikov, ki jih bo 500. Ne zamudite ugodne prilike in pridite vsi 15. septembra v Rajhenburg na Tombolo. Na dan tombole bo predvajal zvočni kino Rajhenburg prekrasen vefilm »Župnik iz Kirchfelda«.

A. Kramberger:

Čebele ob ajdovi paši

Letošnje leto je za čebele od spomladi pa do sedaj izredno slabo. Cvetja je bilo sicer dovolj in bi ob ugodnem vremenu čebele dobro izhajale, toda vsak cvet je tako rekoč sproti zalil dež, da zaradi tega čebele niso mogle nabrati medu niti zase, kaj šele za čebelarja. Zaradi tega so čebelne družine onih čebelarjev, ki niso krmili, precej oslabele. Ker ni bilo paše, matice niso v dovoljni meri zalegale, a stare čebele odmirajo, zato jih je v panju vedno manj. Zadnji naš up je še ajdova paša. Ob ugodnem vremenu in pravilnem oskrbovanju panjev smemo upati, da bodo čebele nabrale zadostno zimsko zalogo ter še kakšno malenkost za čebelarjev lonce.

Da bi se ajdova paša, ki predvidoma ne bo dolgo trajala, čim bolj izkoristila, moramo imeti pripravljenega dovolj izdelanega satovja, ki ga po potrebi devljemo v panje. Kdor bi v času medenja ajde dajal čebelar samo začetke, bi slabo zadell, ker v tem času, da bi čebele izdelale satovje, lahko paša že davno preneha. V skrajnem primeru, ako nimamo izdelanega satovja, bi lahko uporabili satnice, katere pa moramo brezpogojno vdlati z žico, ker drugače se nam satovje lahko že v panju, prav gotovo pa pri točenju medu zruši in raztrga.

Po končani paši počakajmo vsaj 10 dni, da med dozori, nakar ga, kolikor je odvišnega, odvajamo ter iztočimo. Nezrel med pozimi ne izkristalizira, temveč se skisa ter je zaradi tega neuporaben.

Ne bodimo pri puščanju zimske zaloge čebelarjem preveč ozkosrčni. Pravilo nam bodi, da je bolje pustiti en kilogram preveč kakor pol kilograma premalo. Srednje močan panj porabi skozi zimo do prve spomladanske izdatne paše 8—10 kg medu. Prav močan 10—14 kg. Slabičev pa se itak ne splača zazimovati, zato jih po končani paši združimo.

Iztočeno prazno satovje zložimo v medišče, da ga čebele osušijo. Ni pametno istega razpostavljati po čebelnjaku ali na prostem krog čebelnjaka, ker je nevarnost, da povzročimo s tem ropanje, oziroma se na ta način tudi prenaša bolezen — kuga čebelne zalege. Čebele se namreč razburijo po ostrem vonju medu ter navalijo na satovje, ne samo domače, temveč tudi one sosednih čebelarjev v okolici do dveh kilometrov. Da bi bile vse iz neokuženih panjev, je v sedanjih razmerah izključeno.

Pomnimo, da je ob času ajdove paše zakonito prepovedano točenje in prodaja svežega ajdovega medu. Lanski ajdov kakor tudi letošnji poletni med se sme prodajati.

Ne pozabimo čebel onih čebelarjev, ki se nahajajo v vojaški službi ter nimajo doma nikogar, da jih nadomešča. Pomagajmo, kjer se da pomagati. Mogoče bomo tudi mi prej ali slej potrebovali njihovo pomoč.

Cena za lanski ajdov med je 24—30 dinarjev za kilogram, za letošnji cvetlični 30—35 din za kilogram.

Kar se moke tiče, je kr. banska uprava zanj odredila sledečo ceno: bela moka (zdrob) 7.75 din, krušna enotna moka 3.90 din, otrobi 2 din kilogram. Cene veljajo franko mlin, brez vreč.

Kako je z živino?

Izvoz živine v Nemčijo se zadnji čas ne izplača, ker zahtevajo kakovost (kvaliteto), katere jim mi ne moremo dati. Voli, ki naj bi bili ocenjeni (kvalificirani) kot Prima in plačani po 9.50 din za kg žive teže, prevzeto na Dunaju, bi morali imeti najmanj 60 % mesa, kar se pa pri nas nikjer ne doseže, posebno sedaj, ko ni koruze za pitanje. Voli, ki so se zadnji mesec izvozili v Nemčijo, so bili vsi ocenjeni kot II. klasa in tako plačani po 7.50 za kg žive teže, prevzeto in tehtano na Dunaju. Nemci imajo namreč 4. klase in to Prima kot najboljšo, potem I., II. in III. klaso.

Veliko boljše je, kar se tega tiče, v Italiji, ker imajo Italijani samo tri klase in to I., II. in III., poleg tega pa plačajo pri kg žive teže 50 par več kot Nemci. Italijani tudi ne ocenjujejo tako strogo kot Nemci, saj je v Italiji živina, ki bi jo Nemci ocenili kot II. klaso in plačali po 7.50 din kg žive teže, ocenjena kot I. klasa, ki jo Italijani plačajo po 10.25 din kg žive teže. Sicer je res, da so prevozní stroški in pa kalo pri izvozu v Italijo večji kot pri izvozu v Nemčijo, toda ti stroški ne presegajo 0.25 din pri kg žive teže, dočim znaša po gornjem plačilni razlika med Italijo in Nemčijo kar 2.75 din pri kg žive teže. Če odbijemo torej višje stroške in višji kalo pri izvozu v Italijo, nam Italijani še vseeno dajo 2.50 din pri kg žive teže več za živino kot pa Nemci. Radi tega se nasprotno od Nemčije izvoz v Italijo vse-kakor izplača.

Pri nakladanju živine v vagone za izvoz je videti izredno slabo rejeno živino, katero je naravnost škoda izvažati, ker se prenikzo omeni in zato premalo zanj dobi. Naj tisti, ki živino za izvoz prevzemajo, na to gledajo. Kmetje naj ne silijo s prodajo slabo rejene živine, ker s tem imajo samo zgubo. Krme je letos dovolj, v do-glednem času bo pa tudi koruze za pitanje. Sedaj, ko se vse ugodno proda, menda tudi ni take sile za denar. Za prvo silo prodajmo raje kak rep na domačih sejnih, na katerih sedaj cena prav nič ne zaostaja za onimi, ki jih plača tujina, ponekod — posebno kar se Nemčije tiče — pa celo prekaša.

Kaj pa sadje?

Po prvotnem mrtvilu se sadna trgovina polagoma razvija. Cene sadja se sučejo od 2.50 do 2.80 din kg, prevzeto od kmeta. Pri tem si zadržuje in trgovci nagajajo. Če plača trgovec 2.50 din, gre zadruga na 2.60 do 2.70 din, potem pa spet trgovec ceno dvigne. Poslanstvo zadrug je torej predvsem v tem, da trgovci, ki so dobro organizirani, ne morejo sadja pod ceno kupovati. Imajo pa trgovci skoraj povsod to srečo, da dobe lepše sadje, pa tudi kar se organizacije in odpreme pošiljk tiče, imajo bolj spretno roko. Ves aparat je pri trgovcih bolj prožen kot pa pri zadrugah.

Ponavilja se pa stara pesem. Pri nakladanju na kolodvoru je namreč opaziti polovico zelenega

Kmečka trgovina

Vprašanje prehrane

V kabinetu predsednika vlade g. Cvetkoviča so strokovnjaki razpravljali o prehrani in državi. Strokovnjaki so na tej razpravi dognali, da ni prav nobenega povoda za kako vznemirjenost, kar se tiče prehrane naroda. Mnogi špekulanti, ki špekulirajo z živežem se bodo najbrže urezali in bodo ostali brez zaslužka, na katerega računajo. Pridelek pšenice je sicer manjši, toda zadosten za prehrano naroda. Ni pa pšenice za izvoz.

V Sloveniji ima izključno pravico (monopol) za nakup in prisilni odvzem pšenice kr. banska uprava, ki je ta posel poverila Gospodarski zvezi v Ljubljani. Prisilni odvzem pšenice se ne bo vršil pri manjših in srednjih posestnikih, pač pa pri špekulantih in žitnih trgovcih. Pšenica, ki se bo prisilno odvezala, se bo plačevala po maksimirani ceni 3 din kg.

Cena koruzi je po odpravljeni maksimirani ceni močno narasla ter se plačuje danes v Banatu že po 3.50—4 din kg. Zadruga, članice Osrednje kmetijske zadruge v Mariboru, bodo najbrž dobile bolgarsko in turško koruzo po 272 din 100 kg franko vagon Ljubljana.

Ugodno se ceni pridelek nove koruze. Pravijo, da bo nove koruze za 100 do 150 tisoč vagonov več kot lani. Ker je lanski pridelek koruze znašal 370.000 vagonov, bo potemtakem letošnji pridelek koruze znašal okrog 500.000 vagonov. Radi tega je po stari koruzi vedno manjše povpraševanje in jo bodo najbrž morali oni, ki jo še danes držijo, prodati po znatno nižji ceni kot je danes. Po nekaterih vesteh se kupčije za novo koruzo že sklepajo in to po 180 din 100 kg. Nova, umetno sušena koruzna bo konec tega meseca že na trgu.

Priklonil se je hudomušno in odšel.

Pet ur pozneje je sedel doktor z ženskama v prijazni Trezikini sobici za pogrnjeno mizo in je pridno zajemal. Jedel je tako kakor da bi se bil že tri dni postil. Vmes je klepetal kakor žuboreč studenec: o Vrbi, o ljudeh tam, o svojih bolnikih in o otrocih, ni mu zmanjkovalo in vse je obračal na veselje in smeh. Bil je židane volje kakor že dolgo ne. Po večerji si je vžgal cigaro in je ženskama napil. — Hip nato se je zresnil.

»Zdaj bom vama pripovedoval dolgo storijo, ki pa ni tako vesela,« je rekel. »... Gospa Končnik, prosim vas, ne zamerite mi, če bom kaj povedal, kar vam ne bo prijetno slišati! Vaš brat, Urh Senčar, je v tej storiji namreč bolj žalosten patron...«

»O, poznam svojega brata,« mu je segla Tilka v besedo. »Hudoben je. Trezika mi je že malo prej pravila, kaj ji je storil. Le kar vse povejte in ne prikrivajte mi nič!«

»Dobro. Poprej pa vam bom nekaj povedal, kar boste najbrž radi čuli. Vašega moža so po nedolžnem sumili. Otrok tiste škerjančke, ki mu je gospodinjala, ni njegov, temveč je otrok onega nemarnega advokata, onega Hudnika.«

»Moj Bog, ali je res? Gospod doktor, kamen ste mi odvalili od srca. — Moj ubogi, ljubi Juri! Nisem mu verjela, ooooh,« je žena glasno zajokala.

»Ivan, kje si vse to izvedel? Povej!« ga je silila Trezika.

»Čudna so pota božja. Kakor v verigi sega en člen v drugega,« je dejal. »... Dovolite, gospa, da začnem od kraja! Trezika še namreč ničesar ne ve... Jaz sem že štirinajst dni v teh krajih. — Zakaj me že prej ni bilo k tebi, ljuba Trezika, ti bom pozneje pojasnil. — Ko sem se oglašil na sodnji in svoje povedal, so mi dejali, da se ta reč ne bo dala od danes na jutri urediti; na vsak način bom še moral eno ali drugo krat priti. Ugovarjal sem, češ da imam samo toliko in toliko dopusta in da je vožnja semkaj dosti draga. Nato so gospodje obljubili, da bodo zadevo pospešili in da čez deset, dvanaest dni ne bom več potreben. Brzobjavno sem si izprosil, da so mi dopust podaljšali, naslednje dni sem s špetinovim Matijem obredel nekaj hribov, da sem si ogled stare spomine, pred tednom dni pa sem bil spet na sodnji in sem povprašal, kako je z zadevo. Tedaj so mi rekli, da je vse že v redu in vse pojasnjeno in da je razprava, na kateri bodo priznali de-diščino gospe Končnik, določena za 12. avgust — to je torej jutri —, tedaj da morava z Matijem priti in se podpisati. Vmes sem se grede bil oglašil pri gospe Končnik v šmarjeti, ki je medtem tudi že dobila povabilo na sod-nižo, in sem ji povedal veliko novico. Ob tej priliki mi je tudi o tebi pripovedovala, toliko dobrega sem čul o tebi, ljuba Trezika, in je že ona napol razvzhljala štrene, ki so naju zmešale.

(Dalje sledi)

ka svečanost. Dokler ni bil dograjen tudi ta del proge, so morali potniki pri Tellu izstopati iz vlaka in nadaljevati svojo pot peš ali z avtomobili preko Mosula proti severovzhodni sirjski mejli. Tu so nape-ljane velike cevi za nafto od Kerkula proti Sredozemskemu morju in se križajo z bagdasko železnico.

V pragozdu izgubljenih 80 družin belih naseljencev so odkrili peruanski letalci na izvidniškem poletu v Madre de Dios v Južni Ameriki. Belci so kot delavci ne-ke družbe za pridobiva-nje kavčuka zašli že leta 1915. v gozd, kjer so ostali z ženami brez vsa-kega stika z zunanjim svetom, ker so nanje po-zabili.

✱

sadja, ki je bilo prezgodaj potrgano. Dne 5. septembra se je namreč nakladala že neka zvrst mošanekarja, ki je sicer prej zrel kot navadni mošanekar, a je kljub temu bil zelen kot trava. Iz leta v leto vedno se ponavljajoče trgiranje nezrelega sadja in pománjkanje vsakega znanja o sortiranju in sortah bil vendar naj enkrat rodilo ta sklep oblasti, da bi se v bodoče nihče drugi ne pečal z nakupovanjem in nakladanjem sadja kot le absolventi Vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Ti v teku dveh let ob temeljitem pouku sadjarstva od strani g. ravn. Priola kot najboljšega sadjarskega veščaka in ob temeljiti praksi najboljšega praktika g. inštruktorja Aplenca ponese v življenje vsaj glavne temelje o sortah, sortiranju in zrelosti. Izvežbati bi se pa morali na posebnih tečajih v to svrhu tudi ti, posebno novinci, ki v tem oziru še nimajo prakse. Le na ta način bo mogoče te večno se ponavljajoče nedostatke odpraviti.

Najvišje cene za meso, mast in slanino

je na podlagi uredbe o kontroli cen predpisal dne 7. septembra ban dr. Natlačen. Po tem predpisu sme stati 1 kg govejega mesa I. vrste sprednjega dela 16 din, zadnjega dela 18 din; meso II. vrste sprednji del 13 din, zadnji del 15 din. Kdor prodaja meso sprednjega in zadnjega dela po enaki ceni, sme znašati cena I. vrste 17 din, II. vrste pa največ 14 din. Po tej ceni se prodaja meso volov in telic, ki je kot tako z žigom označeno. Za drobovino veljajo sledeče cene: jezik 18 din, srce 10 din, pljuča 6 din, jetra 14 din, vranica 12 din, ledvice 16 din, vampi 10 din, surov črevesni loj 6 din, spuščeni črevesni loj 8 din, koža 16 din, glava 8 din, možgani 20 din kg. — 1 kg telečjega mesa sme znašati za hrbet 18 din, za stegno in pleča 16 din, za vrat in prsa 14 din. Kjer se prodaja teletina po enotni ceni, sme ta cena znašati največ 16 din kg. — 1 kg svinjskega mesa, slanina in masti sme znašati največ: hrbet 20 din, stegno 18 din, pleče, flam, rebra 16 din, slanina in salo 22 din, mast 24 din, glava 8 din, črevesna mast 14 din, jetra 14 din, pljuča 7 din, ledvice, srce, možgani 18 din. Prekrški se kaznujejo po uredbi o kontroli cen.

Prizad kupuje čistilnike (trijerje) za čiščenje žita

Letošnja pšenica in tudi drugo žito je v splošnem slabše kakovosti in ima tudi mnogo graha in drugih primesi. Kot taka obče ni za setev. Treba bo vse letošnje žito, ki ga bomo sejali, pred setvijo očistiti na čistilnikih (trijerjih), da se bo tako dobilo za setev čisto in debelejšje zrnje.

Privilegirana izvozna družba je sklenila nabaviti iz svojih sredstev 1000 trijerjev, ki jih bo dala na razpolago vsem krajem naše države; bogatejši kraji bodo lahko trijerje kupili s popustom, siromašnejši kraji pa jih bodo dobili za polovično ali četrtinsko ceno.

Drobne gospodarske vesti

Zbiranje želoda. Da bi se zbralo dovolj surovin a izdelovanje mila, bodo letos tovarne nakupovale znatne količine želoda, posebno bukovega, iz katerega se da dobiti mnogo tehničnega olja. Zato je potrebno organizirati veliko nabiralno akcijo, ki bo nabiralcem prinesla lepe denarje. Ravnanje za prehrano priporoča zbiranje posebno šolam, ki naj bi tako nabrali denar porabile za osnivanje šolskih kuhinj za prehrano siromašnih učencev v težkih zimskih dneih.

Izvoz naših vin. V mesecu avgustu smo izvozili iz Slovenije v Nemčijo 30.406 litrov naših štajerskih vin. Ves letošnji izvoz naših vin je znašal od 1. januarja do 31. avgusta 1.072.837 litrov, in sicer smo izvozili v Nemčijo 1.027.779 litrov, na švedsko 120 litrov, v Češko-moravski protektorat 44.059 litrov in v Holandijo 879 litrov.

5 milijonov din za seme žitaric je dal Prizad. Denar je nakazan banovinskim semenskim fondom in se mora zanj nabaviti seme žitaric, predvsem malim posestnikom. S tem se hoče dvigniti površina, zasejana z žitaricami, kakor tudi boljša kakovost žit.

Cene goveje živine po sejmi

Volli. Celje I. 7—8 din, II. 7 din, III. 6.50 do 7 din; Dravograd I. 9 din, II. 8 din, III. 7 din; Kočevje I. 8.50 din, II. 7.50 din, III. 7 din kg žive teže.

Krave. Ljutomer II. 4.50—5.50 din, III. 4 do 5 din; Celje I. 6 din, II. 5 din, III. 3.50—4 din;

Dravograd I. 8 din, II. 6.50 din, III. 6 din; Kočevje I. 7.50 din, II. 6 din, III. 4 din kg žive teže.

Telice. Ljutomer II. 6—8 din, III. 5—6 din; Celje I. 7—8 din, II. 6.50—7 din, III. 6 din; Dravograd I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din; Kočevje I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din kg žive teže.

Teleta. Ljutomer II. 5—6.50 din; Celje I. 9 do 10 din, II. 8 din; Dravograd I. 9 din, II. 8 din; Kočevje I. 10 din, II. 9 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. V Mariboru je cena ista kot smo jo navedli pri zadnjih poročilih.

Pršutarji (proleki). Ljutomer 8—9 din, Celje 12—13 din, Dravograd 9.50 din, Kočevje 12 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Celje 14—15 din, Dravograd 11 din, Kočevje 13 din kg žive teže.

Mariborski trg

Zelenjava. Krompir 1.25—1.50 din, čebula 3 do 4 din, česen 6—10 din, kisló zelje 5 din, hren 7 do 9 din, paradižniki 3—5 din kg; zelje 0.50 do 3.50 din, kumare 0.25—1.50 din, karfiola 2 do 10 din, ohrovt 0.50—2.50 din zelena 0.50—3 din, buče 0.50—4 din, glavna solata in endivija 0.50 do 1.50 din, por 0.50—1 din komad; kup radiča, špinata, korenja, pese in graha v stročju 1 din; 4—6 paprik 1 din, 2—4 kolerabe 1 din; liter luščene graha 7.50—10 din, redkev 0.25—0.50 din, šopek peteršilja in majerona 0.50—1 din.

Sadje. Jabolka 4—8 din, hruške 8—16 din, slive 8—12 din, breskve 10—20 din, grozdje 12 do 16 din, ringlo 6 din, celi orehi 8—9 din, luščeni orehi 24—28 din kg. Liter borovnic 2.50—3 din, malin 4—5 din, brusnic 9—10 din.

Žito. Pšenica 3.50 din, rž 3 din, ječmen 3 din, koruza 4 din, oves 1.75—2 din, proso 4.50 din, ajda 2 din, proseno pšeno 5—6 din, ajdovo pšeno 5—6 din, fižol 3—5 din liter.

Mlečni izdelki. Smetana 10—12.50 din, mleko 2—2.50 din liter. Surovo maslo 30—32 din, čajno maslo 36—40 din, kuhano maslo 40 din, domači sir 10—12 din kg. Jajca 0.80—1.25 din komad.

Razgovori z našimi naročniki

Zemlja, prodana v pijanosti pod ceno. J. I. K. v. p. Ako ste bili pri sklepu prodajne pogodbe tako pijani, da se niste zavedali svojih dejanj, bi lahko uveljavili neveljavnost pogodbe. Ako ste izročili zemljiškoknjižno listino kasneje v treznem stanju, ste pa s tem ustno pogodbo odobrili. V kolikor ste svojo ženo, solastnico, prisilili, da je pogodbo podpisala, ta sila najbrž ni bila taka, da bi mogla tvoriti zadosten razlog za uveljavljanje neveljavnosti pogodbe glede ženinine polovice. — Kar se tiče mnogo preizkušene cene, ima sicer po zakonu ona stranka, ki ni prejela od druge niti polovice obče vrednosti tega, kar je sama dala, pravico, zahtevati razveljavljanje pogodbe in postavitev v prejšnji stan. Ta pravni pomoček pa ne velja, ako je oškodovana stranka pristala na nerazumno vrednost (prenizko ceno), dasi ji je bila prava vrednost znana. Ali ste se Vi takrat, ko ste izstavili zemljiškoknjižno listino, zavedali, koliko znaša prava vrednost prodane zemlje? Poskusite zahtevati od kupca, da doplača toliko, kolikor je znašala obča vrednost. Prave pa Vam ne svetujemo. — V kolikor ste pet let plačevali zemljiški davek od prodane zemlje in je zemljo hasnoval kupec, Vam mora vrniti namesto njega plačane davščine.

Zavarovanje in podpora bolniške strežnice. O. b. c. Po zakonu o zavarovanju delavcev so podvržene zavarovanju za primer bolezni vse osebe, ki na osnovi kakšnega koli delavnega odnosa dajejo svojo telesno ali umsko moč v najem. Po temtakaem so temu zavarovanju podvržene tudi bolniške strežnice, bodisi da so uslužbene v kaki bolnišnici, bodisi pri privatnem delodajalcu. Članstvo za primer bolezni se lahko podaljša, ako se v roku štirih tednov po izstopu iz službe vplačajo celokupni prisilni za primer bolezni za vso dobo, ki je potekla od dneva njih izstopa iz službe. S prijavo obolenja se izgubi pravica na podaljšanje članstva. Mogoče pa je tudi prostovoljno članstvo, in sicer se kot prostovoljni člani sprejemajo osebe, ki niso preko 40 let stare in kojih zdravstveno stanje je po mnenju zdravniška dovoljno. Ako Okrožni urad za zavarovanje delavcev zavrne prijavo prostovoljnega članstva, je možna pritožba na Osrednji urad za zavarovanje delavcev, proti odločbi slednjega pa še pritožba na ministrstvo. — Na prošnjo Vam more

Perutnina. Kokoš 22—35 din, par piščancev 20—65 din, gos 35—45 din, raca 15—20 din, domači zajec 10—35 din.

Krna. Sladko seno 100—120 din, otava 70—80 din, pšenična slama 40 din 100 kg.

Meso. Govedina 14 din, teletina 14—16 din, svinjsko meso s kostmi 16—18 din, svinjsko meso brez kosti 18—20 din, salo 22—24 din, slanina 22 din, pljuča s srcem 10 din, jetra 14 din, rebra 16—20 din, glava z jezikom 10—14 din kg; ledvice in noge 2—3 din komad.

Sejmi

16. septembra živinski in kramarski: Črensovec, Šmarje pri Jelšah, št. Janž pri Dravogradu, Zidani most, Braslovče, Pleterji (mesto 15.); živinski: Sv. Lenart nad Laškim. — 17. septembra tržni dan: Dolnja Lendava; živinski in kramarski: Ljutomer, Kapele pri Brežicah; goveji in konjski: Ptuj; svinjski: Ormož. — 18. septembra svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje. — 19. septembra tržni dan: Turnišče; živinski in kramarski: Dobrna. — 20. septembra svinjski: Maribor; živinski in kramarski: Dobrovnik, Sv. Vid pri Grobelnem, Zabukovje nad Sevnico. — 21. septembra svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; živinski in kramarski: Frankolovo, Dravograd, Laško, št. Pj pri Velenju; za govedo, ovce in koze: Podčetrtek, Podsreda.

Gospodarska posvetovalnica

K. I., Sv. Primož: Otavo iz poplavljenega travnika že med košnjo in sušenjem močno pretresite. Isto storite tudi ob priliki spravljavanja v shrambo, posebno pa pred krmiljenjem te otave. Nadalje je treba, da otavo ob priliki spravljavanja v shrambo plast za plastjo (vsakih ¼ m) potrosite z živinsko soljo. Ko boste otavo krmili, jo pa potrosite še s klajnim apnom. Z močnim pretresanjem (najbolje jo je zmlatiti s cepmi ali pa z mlatilnico, tudi slamoreznica je dobra) in dodatkom živinske soli in klajnega apna boste otavo lahko porabili kot živinsko krmo.

OUZD podeljevati podpore (zdravniško pomoč, zdravila, hranarino itd.) tudi preko 26 tednov, in sicer do največ 52 tednov. Za isto bolezen bi mogli dobiti ponovne podpore le, ako bi po prestatku prejemanja podpore (po 26, odnosno 52 tednih) bili najmanj osem tednov v poslu (službi), ki Vas obvezuje k zavarovanju, in bi bili ves ta čas (8 tednov) sposobni za pridobivanje (delo). — Prosite torej najprej OUZD, naj Vam podeljuje podpore še preko 26 tednov.

Naprava strešnih žlebov po 90 letih. F. š. 12. Ako se je raz strehe Vaše hiše podnebna voda odtekala na sosedov vrt brez kakih ugovorov res že 90 do 100 let, tedaj ste si priposestvovali zadevno služnostno pravico in Vas sosed ne more prisiliti, da bi morali sedaj napraviti žlebe ter odpeljavati vodo na cesto.

Zadružna šola. Absolvent. Pouk na zadružni šoli v Ljubljani prične sredi oktobra in traja do prihodnje Velike noči. Na šoli obstojata dva tečaja: eden za začetnike, drugi za one, ki so šolo že obiskovali, odnosno prvi tečaj dovršili. Prošnjo za sprejem je vložiti do 25. septembra na ravnateljstvo imenovane šole. Priložiti je treba zadnje šolsko spričevalo, rojstni list ali izpisek iz matric ter priporočilo kake zadruge. Sprejemajo se kmečki sinovi, ki nameravajo ostati na domačiji kot gospodarji, so vsaj 18 let stari in popolnoma zdravi. Kdor je sprejet, ima prosto stanovanje, kurjavo in razsvetljavo. Ostale mora plačati; med drugim 200 din za učne pripomočke in 20 din vpisnine. Verjetno je, da bi banska uprava ali Zadružna zveza na prošnjo podelila kako podporo. Nadaljnja pojasnila lahko dobite od Zadružne zveze v Ljubljani.

Stroški tožbe radi prekrščenja meje. O. A. Ako ste res zoper sosedu radi prekrščenja meje vložili tožbo, tedaj bi bilo moralno sodišče v svoji končni odločbi naložiti sosedu — kateremu se je krivica dokazala — povračilo Vaših stroškov, včevši stroškov zastopanja po odvetniku. Domnevamo pa, da je šlo le za sodno določitev meje v nespornem postopanju. V tem primeru trpe stroške postopka stranke po meri svojih meja; če je bil postopek povzročen z motenjem mirne posesti, sme sodišče izreči, naj tpi stroške postopka docela stranka, ki je spor povzročila. Kar se pa tiče stroškov zastopanja (po

odvetniku), določa zakon o nepravdnem postopku, da obremenjajo zastopanca samega. Ako je bila na mestu določitev meje v nepravdnem postopku, je bilo napotilo sodišča, naj si najamete zastopnika, da vložijo zoper soseda tožbo, napadno. Enako je bil v tem primeru netočen pouk od strani Vašega zastopnika, da bo nosil vse stroške tisti, kateremu se dokaže, da je krivec nastalih stroškov. Zastopnik bi Vas bil moral opozoriti na določbo, da v nepravdnem postopku plača odvetnika tisti, ki si ga najame. Ako ste si odvetnika najeli le, ker ste bili od njega napadno poučeni, da bo stroške trpel nasprotnik, in je odvetnik za to Vašo zmoto vedel, bi se lahko z uspehom branili zoper zahtevek odvetnika, naj mu njegove stroške Vi plačate.

Premala dedščina iz dveh posestev. M. I. Ako umre zapustnik brez poslednjevoljne odredbe, dedujejo njegovi zakonski otroci vsi po enakih delih. Zapustnik sme tudi drugače razpolagati, vendar pa imajo otroci pravico do nujnega dednega deleža, ki mora znašati vsaj polovico zakonitega. V opisanem primeru, ko je umrla mati sedmerih otrok, bi po zakonu pripadla četrtnina zapuščine očetu-vdovcu, ostale tri četrtnine pa otrokom, tako da bi vsak otrok dobil tri osemindvajsetine zapuščine; nujni dedni delež znaša polovico, torej tri šestinpetdesetine. Ob vrednosti materine polovice posestev v znesku 45.000 din bi znašal nujni dedni delež otrok po 2400 din. Svoječasna izjava očeta, da bodo vsi otroci dobili iz posestev enak delež, nima take moči, da bi oče naknadno ne smel drugače razpolagati s svojo imovino. Prikrajšani otroci imajo le pravico zahtevati doplačilo nujnega dednega deleža, to je v predmetnem primeru, ko so iz obeh posestev dobili le po 3000 din (iz materine polovice 1500 din), zaenkrat po 900 din, ob smrti očeta pa še nadaljnjih 900 din. Ako »predzadnji sin«, kateremu ima na temelju oporoke pripasti posestvo, zlepega ne bo izplačal prikrajšanim dedičem navedene razlike, bi ga morali tožiti, in sicer najpozneje v treh letih po smrti matere, odnosno očeta.

Preužitkar prodaja les. J. F. Ako si je preužitkar v pogodbi izgovoril pravico izsekavati gozd »za svoje potrebe«, tedaj je pod potrebo razumeti to, kar je stanu in prilikam preužitkarja primerno. V kolikor ima preužitkar izgovorjene tudi druge preužitkarske dajatve, bi smel gozd izsekavati le v svrhu kritja eventualnega primanjkljaja. Ali izgovorjene dajatve zadoščajo za kritje preužitkarjevih primernih potreb, vprašajte kakega sodnega izvedenca iz Vašega okraja. Nadalje sme preužitkar posekati le toliko lesa, da pri povprečni, odnosno primerni prodajni ceni lesa lahko krije svoje potrebe, oziroma primanjkljaj. Ako preužitkar prodaja les pod ceno, gre to na njegovo škodo in ne bi smelo biti na škodo sopogodbjenika (lastnika gozda).

Užitek vinograda. J. F. Rešitev vprašanja, ali spada k izgovorjenemu užitku »vinograda« tudi užitek celine, ki leži zraven vinograda, in užitek tri metre oddaljenega oreha, bo odvisna — ako se zadevno res ni prav nič govorilo, odnosno dogovorilo — od okolnosti, ali tvori vinograd sam svojo parcelo, celina pa drugo parcelo, odnosno del druge parcele, ali pa tvorita vinograd in celina skupaj eno samo parcelo. Ako spada celina k drugemu parceli, tedaj je preužitkar ne bi smel hasnovati brez izrecnega zadevnega dogovora. Ako pa je vse skupaj ena parcela, Vam svetujemo, da preužitkarja ne ovirate pri košnji trave na celini in obsekavanju oreha.

Š. Ivan. Izguba pravnih po nedolžnem. Izid pravnih ne sme biti odvisen od okolnosti, ali nastopa na nasprotni strani odvetnik, marveč od pravilne ugotovitve dejanskega stanu (listinskih dokazov, izpovedb prič) ter pravne presoje od strani sodišča. Pri vrednosti spornega predmeta do 500 din imate pravico priziva žal le iz ničnostnih razlogov, pri višjem spornem predmetu pa tudi iz drugih prizivnih razlogov. Pri okrožnem sodišču se pač ni bati vpliva odvetnikov. Ako je Vaše premoženjsko stanje tako, da ne zmorate plačati taks in drugih pristojbin, prosite za podelitev siromaške pravice. V takem primeru Vam bo prizvil sestavil ter Vas na prizivni stopnji zastopal brezplačno od sodišča postavljeni zastopnik revnih.

Porok zahteva izbris poročstva. M. K. L. Izgovor poroka, da je »dobro stal« le Vašim staršem, je jalov. Porok jamči za plačilo dolga. Iz poročstvene obveze ga mora izpustiti upnica (sedaj PABanka) in ne Vi. Slednje mu ne bi nič pomagalo. Na drugi strani je PAB kot nova upnica upravičena doseči vknjižbo zastavne pravice v prid svoje terjatve na vseh Vaših nepremičninah. Tožbe od strani poroka se Vam ni

bati, niti kakih stroškov, razen, ako je porok za Vas ali Vaše starše kaj plačal iz poročstvene obveze, ne da bi za to dobil kritje, radi česar bi smel zahtevati povračilo. Kaki drugi zahtevki poroka zoper Vas pa ne bi bili upravičeni.

Zdravniška posvetovalnica

G. Ž. J., Tivolci. Če ste dolžan plačati za pastirja bolnico? — Ne, niste! Gospodar mora plačati samo za nastavljenca po poselskem redu (dekla, hlapec) 14 dni bolnico. Izjemoma pa tudi

to ni dolžan, če je bolezen nastala radi okužbe (spolna bolezen) in pretepa. Dolžan pa ste preskrbeti svojemu pastirju zdravnika, ki ga bo, če bo treba, poslal na državne stroške v bolnico. To ste dolžan po zakonu, pa tudi po svoji vesti, ki naj Vam pravi, da je treba bolnikom pomagati. Vsaka bolezen je nesreča, ki zahteva usmiljenja in ne šele razmišljanja, če Vas sili na pomoč zakon ali ne. — Radi svoje bolezni pa idite k zdravniku, ki bo šele ugotovil, kaj Vam je. Revmatizem je splošen pojem za več sličnih bolezni, zato naj odloča zdravnik. — Priložene znamke so Vam na razpolago. Pismenih odgovorov ne dajem.

Grčija v dobi dela in ustvarjanja

V dobah, ko so pretresali Grčijo neprestani državni udari, revolucije, vojaški upori ter vsemogoči nemiri, je bilo v neznatni grški vojski več generalov kakor pa vojakov. Vsak od grških generalov je sanjaril o pohodu na prestolno mesto Atene in o prevzemu vlade. Nekaterim je to tudi uspelo, kakor n. pr. generalom: Condylisu, Streitu, Pangaloslu itd. Svojo vojaško usposobljenost so dokazali v zasledbi posameznih ministrstev, nikdar pa ne v vojni!

Od grških generalov je eden, ki je ravno tako sebičen politik kakor vsi drugi, pa se vendarle razlikuje od svojih tovarišev. Ta general se piše Metaxas. Ni ljubil od zlata obrobjenih uniform, ampak je najrajši hodil v civilni obleki. V svoji mladosti se je šolal na nemški kadetnici v Potsdamu pri Berlinu. V balkanski vojni 1913 je bil s 40 letom že generalštabni šef v grški armadi. Njegovo delo je osvojitve severne obale Egejskega morja.

Svojčas je bil zvest spremljevalec kralja Konstantina. Ko se je pa prelevila Grška v republiko, je bil tudi Metaxas zapleten v vrtilnicah strankarskih bojev. Državni udar proti vladi generala Pangalosa leta 1936. je ponesrečil in Metaxas je moral bežati v inozemstvo. Nekaj let je preživel v Parizu. Ko se je smel ob priliki pomilostitve vrniti v domovino, je prinesel s seboj vse polno načrtov za politične spremembe. Postal je po vrnitvi časnikar, strankar, poslanec in minister. Mogočnjaka tedanjega časa, general Streit in Tsal-

daris, sta se ga začela bati. Kralj Jurij ga je tiščal v ospredje. Leta 1936. ga je poklical k sebi. Vprašal ga je, kaj bi on storil za rešitev domovine, če bi postal ministrski predsednik. Metaxas je odgovoril: »Celo kopico ljudi bi napodil v prognanstvo po otokih, razpustil bi parlament in z Italijo bi sklenil trgovsko pogodbo.« Od kralja Jurija je prejel naslednji odgovor: »Jaz vas ne morem napraviti za predsednika vlade. Vi uprizorite državni udar in si vzamite sami, česar vam jaz ne morem dati.«

Drugi dan, 4. avgusta 1936, je bil Metaxas ministrski predsednik. Razpustil je državni zbor, poslal je svoje nasprotnike v prognanstvo, sklenil je prijateljske in trgovske pogodbe ne samo z Italijo, ampak tudi z Jugoslavijo, Bolgarijo ter Rusijo, povzdignil je izvoz tobaka, vina, rozin, poživil je tujski promet in je ustvaril novo trgovsko mornarico.

Dolgo so mu ostali nasprotniki sovražni, mnogo jih je še gotovo danes. Znal si je pa tudi pridobiti mnogo prijateljev. Grčija se je v štirih letih pod Metaxasom tako vsestransko dvignila, kakor ne pomnijo najstarejše grške osebnosti.

Če bi se pa morala slučajno mirna ter plodovita doba na Grškem zaključiti radi nevarnega mednarodnega položaja, sigurno ne bo iskati krivde v neumornem delu za blagor domovine tolikanj vnetega Metaxasa, ampak v splošni evropski zmedli.

Naznanila

Rodovniška premovanja slov. belega goveda (marijadvorske pasme). Po odloku kraljevske banske uprave v Ljubljani bodo v tem letu rodovniška premovanja: Slov. Bistrica 14. septembra, Velenje 24. septembra, Slovenj Gradec 25. septembra, Šmartno ob Paki 26. septembra in Solčava 27. septembra. Ta pregled (premovanja) se vrši vsako tretje leto, da se točno ugotovi, ali selekcijsko delo napreduje. Vse živinorejce, posebno one, ki so v neposredni bližini, vabimo, da si to razstavo ogledajo. V tem letu pride tudi na vrsto premovanje v Solčavi in to prvič. Ker je to premovanje v Logarski dolini pri g. Logarju, ki slovi po izredno lepem letoviškem kraju, si lahko lepoto Logarske doline vsak ogleda ob priliki premovanja.

Dvodnevni tečaj za konserviranje sadja in zelenjave se vrši dne 20. in 21. septembra na Banoinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen ter traja vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Za hrano in prenočišče skrbe tečajnice same. Udeležbo je treba prijaviti z dopisnico na ravnateljstvo šole.

Nazarje. Društvo Rejec malih živali je preložilo tombolo na 15. september 1940. Tombola se vrši ob treh popoldne v Nazarjih.

Dornava pri Ptuj. Fantovski odsek in Dekliški krožek prireditelja v nedeljo, 22. septembra, svoj prvi mladinski dan z zelo pestrim sporedom. Prireditelji bo celodnevna. Ob 8 se zberejo mladčevske čete k obveznim tekmam. Ob 9 zbiranje vseh udeležencev pri domači cerkvi sv. Doroteje. Nato se razvije sprevod v grajsko kapelo, kjer bo ob 11 sv. maša. Takoj po sv. maši bo zborovanje mladčevskih čet ptujskega fantovskega okrožja. Ob 14 slovesne večernice. Nato javni nastop vseh telovadnih oddelkov. Kot vstopnina za celodnevno prirediteljev velja spominski trak za 2 din. — V primeru slabega vremena se vsa slovesnost preloži

na prvo naslednjo nedeljo z istim sporedom. Dornavska slovenska katoliška mladina vas vse iskreno vabi na to svojo prvo prireditev. Prijatelji slovenske mladine iz Ptuja in širnega Ptujkega polja, pridite polnoštevilno na naš mladinski praznik! Bog živi!

Izgubila se je slaboumna Cilka Tržan, stara 35 let in zelo majhne postave. Kdor bi jo našel, naj jo obdrži in takoj javi na naslov: Jurij Tržan, pošta Slivnica pri Celju. Za uslugo bo dobil nagrado.

Naznanilo. Iz službe je pobežnil Čapla Jože, 10 letni pastir. Ker se sumi, da se okrog potepa, se prosil, da dotični, ki ga kje vidi ali zadržuje, fanta pošlje k Sv. Ani v Slov. goricah na občinski urad ali pa Štefanu Režanja istotam.

Sprejem delavcev v železniško službo. Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani sporoča, da sprejemajo navadne delavce in rokodelce v železniško službo le podrejene službene edinice, t. j. postaje, sekcije za vzdrževanje proge (nadzorniki proge), kurilnice in delavnice, ako imajo potrebo. Prosilci za službo naj torej ne vlagajo prošnje na ravnateljstvo, ampak naj osebno povprašajo pri navedenih edinicah, če je kako mesto prazno.

MALA OZNANILA

Ofer se išče na posestvo. Upokojenci ali obrtniki (profesionalisti) najse oglašijo: Jelenče 44, Pesnica. 1341

Dam v zakup posestvo na postaji, 10 orolov, sestojajoče iz stanovanja, hleva, sadonosnika, travnikov in njiv. Za rokodelca (profesionista) ali upokojenca. Pesnica, Jelenče 44. 1342

10 sodov, 220 litrov, od kisa na prodaj. Vprašati pri hišniku gostilne Spatzek, Aleksandrova 8. 1340

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Hlapca za konje in govejo živino sprejme takoj
Vilkomdvor, Vukovje, Sv. Marjeta ob Pesnici.
1317

Kmečko dekle, šole prosto, se sprejme. Korošec,
Zg. Radvanje 44 pri Mariboru. 1323

Ofer se sprejme. Marija Brus, Maribor, Milska
ulica 9. 1324

Dekle, ki zna opravljati vsa dela, se sprejme.
Pavalec, Vukovje, Sv. Marjeta ob Pesnici. 1326

Hlapec, ki je vajen vseh del pri gospodarstvu in
ima veselje do goveje živine, se sprejme. Šu-
man, Sv. Marjeta ob Pesnici. 1327

Mizarski pomočnik se sprejme. Maribor-Tezno,
Ptujška cesta 35. 1322

Pridno in pošteno dekle išče službo na deželi.
Najraje v bližini Hoč ali Vurberga. Naslov v
upravi. 1319

Sprejem ofra, dve delovni moči. Maribor, Koša-
ki 65. 1334

Krojaški vajenec se sprejme. Hrana, stanovanje,
zavarovanje prosto. Naslov v upravi. 1335

Šodarskega vajenca sprejme takoj Klemenak Jo-
žef, sodar, Mozirje. 1339

Krojaški vajenec se takoj sprejme. Kločnik, kro-
jaštvo, Maribor, Varvazorjeva 35. 1337

POSESTVA:

Najemnik se išče na posestvo. Ponudbe: »Okolica
Maribora 1325.«

Dajemo v najem dober mlin v neposredni bližini
Ptuja. Ponudbe na Mestno hranilnico Maribor.
1333

Vzamem v najem majhno posestvo ali samo hiši-
co. Okolica Sv. Martina ali Sp. Dupleka. Na-
slov v upravi. 1328

Proda se več lepih hiš z vrtovi in njivami v bliži-
ni Maribora, pet minut od cerkve in šole. Izve
se pri Črnčec Alojzu, Devica Marija Brezje 51,
pošta Maribor. 1330

Pozor, ugodnost! Na prodaj so njive, gozd, trav-
nik, sadonosnik, v skupni izmeri 10 oralov, pri
Mali Nedelji. Vprašati pri Geriču, Precetinci.
Lastnica Lešnik Frančiška, Maribor, Sloven-
ska 36. 1331

RAZNO:

Halo čevljarji! Radi preselitve lokala prodam čev-
ljarske potrebščine s stroji znamke »Singer«.
Cena ugodna! Arnuš Martin, Vičava 24, Ptuj.
1336

»Pri starinarju«, Koroška 6, Maribor, Zidanšek,
najceneje ostanke žamet, barhenta, oksforda,
svile, delena; moške in ženske srajce, gate, ob-
leke za dečke in deklice, predpasniki, pletene
jopice, Hubertusi, cvrncajg in drugo blago.
1338

Prešo prodam. Naslov v upravi. 1332

Kostanjeva in hrastova sveža drva kupujem po
najvišji ceni. Rigler, Pragersko. 1329

ŠOLSKE KNJIGE

ZA LJUDSKE, MEŠČANSKE, SRED-
NJE, STROKOVNE IN VSE VIŠJE ŠO-
LE, DOBRE POMOŽNE UČNE KNJIGE
ZA VSE PREDMETE V VELIKI IZBIRI

ŠOLSKE POTREBŠČINE

KAKOR SVINČNIKE, PERESA, RA-
DIRKE, RAVNILA, RISARSKE PO-
TREBŠČINE, RAZNE ZVEZKE, MA-
PE, AKTOVKE ITD. VAM NUDI PO
NAJNIZJŠIH CENAH

KNJIGARNA

MOHORJEVE KNJIGARNE

CELJE, PREŠERNOVA ULICA 17

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 19

MURSKA SOBOTA, GLAVNI TRG 5

1276

Zahvala.

Prijateljem in znancom, ki so z
nami sočustvovali, spremljali našo
predobro mambo

Majer Elizabeto

na njeni zadnji poti, izrekamo našo
najlepšo zahvalo.

Maribor-Žitnice 1. sept. 1940.

Rodbina KURNIK.

LOKALI IN STANOVANJA:

Stanovanje se odda zakoncem brez otrok, kateri
bi pomagali delati na posestvu v bližini Slov.
Bistrice. Ponudbe na upravo »Slov. gospodarja«
pod »Priden in pošten«. 1314

Abt. 90

Podaljšaj
si
življenje!

Življenje moremo
podaljšati, bolečine
preprečiti, bolezn
ozdraviti, slabotne

ojačiti, nestalne moremo učvrstiti in ne-
srečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenje živcev, potrlost, izguba dobrih
prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje,
strah pred boleznijo, slab način življenja
in še mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te mo-
rejo dovesti do dobrega razpoloženja, oži-
viti Tvoj značaj, napolniti Te z novim
upanjem; ta pot je pa opisana v razpravi,
ki jo že more vsakdo, ki jo zahteva,
dobiti takoj in

povsem brezplačno

V tej mali priročni knjižici je raztolma-
čeno, kako morete v kratkem času in
brez ovire med delom ojačiti živce in
mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trud-
nost, raztresenost, oslABLJENJE spomina,
nerazpoloženje za delo in nebroj drugih
bolestnih pojavov. Zahtevajte to razpravo,
ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Ako ne morete takoj pisati, tedaj si
shranite ta oglas.

PANONNIA APOTEKA

Budapest

Postfach 83, Abt. 90

Žal Vam bo,

če si ne naročite knjige

»NOSTRADAMUSOVA PREROKOVANJA«!

Čudovite so te napovedi o sedanji vojni, ki so
se doslej do pičice izpolnile. Zelo zanimivo je
napovedan nadaljnji pteek vojne, velika lako-
ta v Evropi ter druge nesreče, ki nas bodo
zadele. — Pišite na naslov: J. Golec, Maribor,
poštni predal 32, ter priložite v pismu znam-
ke za 12 din, pa boste knjigo takoj dobili.
1162

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici
v Mariboru registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Gosposka ulica 23

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.-

Uhani milijarderjeve hčere

(Konec)

3.

Naslednjega večera je Garston že spet bil v pisarni svojega šefa. Ta je bil bled od jeze in se je divje zagnal v Garstona. Zgrabil ga je, močno tresel in vpil:

»Nesrečnež, kako si upate priti mi pred oči!«

Garston se je začudil in zagodel:

»No, to pa je lep sprejem! Kaj sem vendar zagrešil?«

»Uničili ste me! Uničili, uničili!« je vpil. »Uničili mene in tvrdko. V ječo, na vislice vas bom spravil!«

»Zakaj vendar?«

»Ker ste tvrdko spravili ob uhane, ki so vredni četrta milijona dolarjev!«

»Jaz nič ne vem za to,« je mirno odvrnil Garston.

»Sedaj še lažete? Jaz sem dobil sporočilo, da ste bili trikrat napadeni in da so vam bili uhani ukradeni. Kako boste škodo poravnali?« je vpil Tomzon.

»Gospod šef, prosim, prečitajte to in se potem razburjajte dalje.«

»Moj Bog,« se je začudil Tomzon, »kaj vidim! Ček od Gulda za četrta milijona!«

»Sedaj pa še to prečitajte!«

Garston je izročil Tomzonu spričevalo dveh znamenitih strokovnjakov, ki sta bisere v uhanih preiskala in ugotovila, da so pravi in zelo dragoceni.

»Vi čarovnik! Kako ste prišli do teh papirjev?«

»Brez čarovnij! Naravnim potom. Jaz sem gospodu Guld izročil prave uhane in on mi je zanje dal nakazilo za četrta milijona dolarjev in potrdilo.«

»Sedaj pa mi pojasnite, kako ste mogli rešiti uhane vkljub trem napadom!«

»Dobro! Poslušajte. Če kak milijarder naroči kako dragocenost in mu jo mora dobaviti znana tvrdka, to ne more ostati tajno. Vedel sem, da bom moral biti previden. Šel sem v drugi razred...«

»Zakaj pa niste najeli posebnega vlaka?«

»Železničarji me poznajo in bi sklepali, da imam pri sebi dragoceno stvar, ker potujem s posebnim vlakom. Tako bi se moglo zgoditi, da bi vlak slučajno iztiril in bi mene mrtvega ali polmrtvega potegnili izpod razbitin.«

»To je res... Kako pa je bilo s tistimi napadi?«

»Prvi se je odigral kmalu po odhodu vlaka. Nasproti meni je sedel zelo močan mož. Ker bi bila borba z njim zame usodna, sem se poslužil zvižgače.«

»Kakšne zvižgače?«

»Moja torbica, ki sem jo imel na kolenih in držal z obema rokama, bi naj vzbudila v njem sumnjo, da je v njej dotična dragocenost. Nisem se varal. Ko je vlak drvel skozi gozd in se bližal osamljeni postaji, mi je pritisnil na nos in usta narkotiziran robec in me uspaval. Nato mi je iztrgal torbico in izginil. Lahko si mislite, kako je gledal, ko je v torbici našel časopis in ostanek južine.«

»Kako pa je bilo pri drugem napadu?«

»V voz sta prišla policijski komisar in policist. Komisar mi je rekel, da mi mora po vašem naročilu vzeti uhane.«

»Nesramna laž!« je jezno dejal Tomzon.

»To sem vedel. Toda kako si pomagati? Če bi se protivil, bi me aretirala, zavlekla na samotni kraj, me preiskala in oropala. Moral sem ju torej na lep način odpraviti.«

»Toda kako?«

»To veste, da ste mi uhane izročili že nekaj dni pred odhodom. Te dni sem porabil za to, da sem dal ponarediti uhane. Narediti sem dal tri pare uhanov, ki so bili na videz popolnoma taki kot vaši. Policijski komisar je dobil enega izmed tistih treh parov. Po-

mislite, kako je klel, ko je videl, da je bil ukanjen!«

»Izvrstno! Izvrstno!« se je smejal Tomzon. »Vi ste res čarovnik! — In kaj se je zgodilo pri tretjem napadu?«

»Spet zvižgača. Pripravljen sem moral biti na to, da tudi ponoči ne bom imel miru. Zato sem si obesil eno škatljico okrog vratu in mi je ležala na prsih, da bi jo napadalec takoj zagledal. Ponoči je res prišel napadalec. Vrvice je prerezal in škatljico odnesel... Prave uhane pa je dobil gospod Guld.«

»Gospod Garston, vedel sem, da ste izvrsten človek, sedaj pa vam moram še to povedati, da ste samega sebe prekosili. Hvala lepa za veliko uslugo, ki ste mi jo izkazali!«

Garstonu je laskala gospodarjeva pohvala. Pa ni ostalo samo pri pohvali. Tomzon je zvestega in pretkanega uslužbenca bogato nagradil.

Kaznovana lakomnost

Jožek je ves dan prebil pri stricu. S svojima bratrancema se je žogal.

Ob slovesu mu je stric dal tri jabolka. Jožek se je zahvalil in obljubil, da bo spet prišel.

Pot ga je vodila mimo kleti, v kateri je bilo mnogo jabolk. Vrata so bila zaklenjena, a nič za to!

V steni je bilo majhno okno. Jožek je skočil, zlezal v klet in si napolnil vse žepa z jabolki.

Toda gorje! Ko je hotel zlesti ven, ni mogel. S polnimi žepi se je zataknil in ni mogel ne naprej, ne nazaj. Začel je klicati. Prišel je stric in ga rešil. A tudi kaznoval. Jožek je moral vrniti tudi tista tri jabolka, ki jih je bil dobil.

SMEJTE SE!

Pri brivcu

Gospod vajencu: »Ali si se že izvežbal v striženju?«

Vajenec: »Za poskus vam lahko ostrižem pol glave, da boste videli.«

Pri sodišču

Sodnik: »Nimamo dokazov za to, da ste uro ukradli, zato vas oproščamo krivde.«

Obtoženec: »Uro torej smem pridržati?«

Jasen dokaz

Zdravnik: »Po čem ste ugotovili, da je pokojnik umrl?«

Mrliški oglednik: »Po tem, da so vsi jokali okrog njega.«

Ni radoveden

Cigan je ukradel gosko. Gospodar je kričal za njim: »Hej, čakaj, ti bom nekaj povedal!«

»Nisem prav nič radoveden!« je odgovoril cigan in teklen naprej.

V šoli

Učitelj: »Lojzek, glej, tu sta naslikana jastreb in golob. Povej mi, kateri je jastreb?«

Lojzek: »Tisti poleg goloba, gospod učitelj.«

Modrovanje meščanov

»Ali je to bik?«

»Ne, ampak krava, in sicer dve leti stara.«

»Kako veste, da je toliko stara?«

»Po rogovih.«

»Saj res! Dva rogova ima.«

Zakaj se boji konj avtomobila?

Dva znanca sta bila ravno na cesti, ko se je neki konj splašil zaradi avtomobila in zvrnil voz v jarek.

»Čemu se le konj boji avtomobila?«

»Ne veš tega? Konj je vajen, da mora biti pred vozom konj. Pred avtomobilom ga ni, zato mu je to nekaj nenavadnega. Le pomisli, kako debelo bi ti gledal, če bi ti sedaj prišle nasproti kake hlače — brez človeka...«

Lepo povedano

»In kaj si rekel k tisti nesreči?«

»Na zunaj sem bil popolnoma miren, ampak v srcu sem se za glavo prijemal.«

UGANITE!

Kakšna voda teče ob nevihti po strehah?

(Mokra.)

Kaj imamo na levi roki, ako se peljemo od Maribora do Pragerskega?

(Pet prstov.)

Iz Zagreba v Beograd potrebuje letalo 1 uro 20 minut, nazaj pa samo 80 minut. Kako je to mogoče?

(1 ura 20 minut — 80 minut.)

IGRAJTE SE!

Ne moreš vreči skozi duri

Postavi koga za štiri korake pred odprte duri tako, da bo obrnjen s hrbtom proti vratom. Dovoljeno mu je glavo zasukati na levo toliko, da približno vidi, kje so duri. Z desno roko naj nato vrže kaj takega, kar se pri padcu ne poškoduje, skozi vrata. Vsem se zdi, da je to prav lahko; vendar se bo le malo komu posrečilo. Vsak bo vrgel predmet levo od vrat.

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

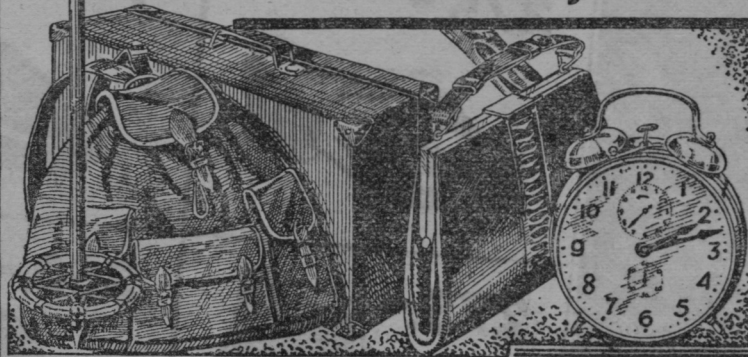
Koroška c. 5

Cekov. račun
št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

Zahtevajte cenik!

**NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA
V JUGOSLAVIJI**

Sternnecki
CELJE 24

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Iščem viničarja, Zg. Voličina, Sv. Rupert. Informacije daje vratar Mestnega avtobusnega podjetja, Plinarniška ul. 9, Maribor. 1305

Iščem službo žagarja v bližini Maribora. Naslov v upravi. 1304

Hlapca — kravarja sprejmemo s 15. oktobrom. Prednost imajo poročeni. Ponudbe na Križniška uprava, Velika Nedelja pri Ormožu. 1302

Vajenca poštenih staršev, močnega, zdravega, talentiranega sprejme takoj Franjo Kac, trgovec v Slov. Bistrici, kjer naj se starši s sinom osebno zglasijo. 1308

Deklo išče za takoj proti dobri plači. Kristina Žigart, Sp. Porčič, pošta Sv. Lenart v Slov. goricah. 1310

Majerja z najmanj 4 delovnimi močmi, veččega živinoreje in molže, sprejmemo v stalno in dobro službo s 1. oktobrom. Ponudbe na upravo »Slov. gospodarja« pod »Dober majer«. 1240

Iščemo viničarske družine s 4—5 delovnimi močmi. Veleposestvo Langental, Sp. Sv. Kungota. 1316

Želim spremeniti službo ofra ali majerja. Naslov v upravi. 1315

Išče se zanesljiv majer na večjem posestvu. Delovne moči 3—4. Na vsak način pa dva odrasla moška. Vprašati v Posojilnici v Ptuj. 1312

RAZNO:

Plug obračalnik, še uporabljen, kupim. Ponudbe pod »Plug«, Veržej. 1311

Triletnega psa »foks« oddam boljši družini na deželo. Dober čuvaj in velik ljubitelj otrok. Kreuh, Maribor, Meljska 5. 1309

Kupim majhno prešo za jabolka in grozdje v okolici Oslušovec. Ponudbe na upravo. 1307

Jabolka, namizna in za prešo, krompir in slivovko kupi v vsaki količini Pačnik Danimir, Laško. 1285

Repico (rips), bučnice in sončnice zamenjate ali prodate najbolje v Oljarni, Maribor, Taborska ulica (pri mostu). 1274

Moštna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor Gosposka 11. 1269

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najbolje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

MOSTIN za napravljane izvrstne domače pijače. Steklenica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

Se vedno kupite dobro, po ugodnih cenah: nogavice, pletenine, bluže, jopice, sviterje, žemperje (lastni izdelki), kombineže, modrčke, srajce, oblečke, predpasnike, platno, odeje, koce, blago, perilo, konfekcijo, rute, šivalne potrebščine, galanterijo, milo, drobnino. Andrej Oset »Mara«, Koroška cesta 26 (poleg tržnice, Vodnikov trg). 1098

Halo! Pomlad! Leto! OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarov, dobro uporabni, pristno barvni, brez napak! »Paket serija H« 15—18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 14—17 m za ženske obleke, dečke in predpasnike, deleni, kreton, druk, crepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštne prosto 155 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovico. »Paket serija Z« 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč, in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 200.—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštne prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaioaga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem RAZPOŠILJALNICA KOSMOS, Maribor, Razlagova ulica 24/II.

VSAK prevdaren slovenski gospodar zavaruje
sebe, svoje in svoje imetje le pri

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

PODRUŽNICA: CELJE patača Ljudske posojilnice
GLAVNO ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARII

Pozor!**Pozor!**

Za jesen in za šolo

bodete po izredno

nizkih cenah nakupili

manufakturo
konfekcijo
moške obleke
deške obleke
moško perilo
damsko perilo
hubertuse
hlačevino

Krojaške po-
trebščine

platno, šifone
svilene rute
namizne prte
predpasnike
zimsko blago
pletenine
nogavice
i.t.d. i.t.d.

Razprodaja
ostankov

Obleke za fantke (šolarje)

samo pri

Jos. Šusterič

naslednik

Janko Klobasa, Maribor

Glavni trg 17

Pozor!

Vsakovrstne odpadke železja,
kovine, cunj, litine, papirja,
kupi in plačuje po najvišjih
cenah tvrdka Justin Gustinčič, Maribor, Kneza
Koclja 14 in podružnica na vogalu Ptuijske in
Tržaške ceste. Telefon 21-30. — Kupujem tudi
gumo in steklo!

Za šolarje

nahrbtnike od 10 din naprej, nogavice iz lastne
pletarne od 3.50 din naprej, jopce za otroke iz
lastne pletarne od 22 din naprej, spodnje hlače,
majce kupite najugodnejše pri

„LUNA“ Maribor

samo Glavni trg 24.

1182

Zahvala.

Podpisana se najlepše zahvaljujeva zavarovalni
zadrugi »Ljudska samopomoč« v Mariboru za ta-
kojšnje in celotno izplačilo zavarovalnine po
umrlem Karlu Simonič, čeravno je bil komaj dve
leti zavarovan, in priporoča to zavarovalno pod-
jetje vsakomur najtopleje.

Sv. Jurij ob Ščavnici 3. septembra. 1940.

1306

Fridrih in Frančiška Simonič.

KUPUJE:

PRODAJA:

hranilne knjižice bank in hranilnic ter vrednostne
papirje po najugodnejših cenah 1303

BANČNO KOM. ZAVOD, MARIBOR

Še se dobi poceni blago!

za ženske obleke itd. pri TRPINU, MARI-
BOR, VETRINJSKA ULICA 15. 1199

ZA ŠOLO

295.-

230.-

275.-

95.-

275.-

350.-

100.-

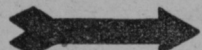
95.-

Peko

**LJUDSKA
POSOLJILNICA**

V CELJU

ZADRUGA Z NEOMEJENIM JAMSTVOM

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno
odpoved pa po 5%. — Vse vloge izplačuje točno po dogovoru